

“TÄNK EFTER FÖRE”

FÖRÄLDRARS TANKAR OM FENOMENET
SHARENTING

**ELLINOR BENJAMINSSON
STINA MAGNUSSON**

“THINK BEFORE ACTING”

PARENTS’ THOUGHTS OF THE PHENOMENON SHARENTING

**ELLINOR BENJAMINSSON
STINA MAGNUSSON**

Benjaminsson, E & Magnusson, S. “Think before acting” (parents’ thoughts on the phenomenon sharenting). *Degree project in Social work 15 högskolepoäng*. Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of Social Work, 2020.

The purpose of the study was to examine parents’ perspectives and thoughts regarding posting images of their children on social media, a phenomenon known as sharenting. This phenomenon presents the growing number of technological concerns for social work practice and research. The study sought to explore ideas of children’s rights to privacy, consent, and integrity in relationship to sharenting. The study applied a qualitative method in the form of semi-structured interviews in order to gather empirical data. The data consisted of eight parents with children between the ages of 0 to 13 years who were recruited from a parenting group on Facebook and all self-reported as frequent users of social media. The results of the study showed that parents are very split in their views of sharenting; some see it as problematic while others see it as a possibility to share information to friends and family and coping with being a parent. The result also shows that parents believe that more information regarding consent for both children and parents from the society is needed. A conclusion made from the authors is that the field of social work must prepare for possible future problems as a result of sharenting.

Keywords: children, integrity, parents, sharenting, social media.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 PROBLEMFÖRMULERING	5
1.2 SYFTE	5
1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR.....	6
1.4 AVGRÄNSNING.....	6
1.5 BEGREPPSFÖRKLARING	6
1.5.1 Identitet	6
1.5.2 Integritet	6
1.5.3 Sharenting	6
2. TIDIGARE FORSKNING.....	7
2.1 FÖRÄLDRAR OCH SOCIALA MEDIER	7
2.2 BARN OCH INTEGRITET PÅ INTERNET	8
2.3 SAMMANFATTNING	10
3. TEORI	11
3.1 SOCIAL IDENTITETSTEORI	11
3.2 MAKTRELATIONER.....	12
3.3 SAMMANFATTNING	13
4. METOD OCH METODOLOGISKA ÖVERVÄGANDEN	15
4.1 VAL AV METOD.....	15
4.2 SEMI-STRUKTURERADE INTERVJUER.....	15
4.3 URVAL OCH TILLVÄGAGÅNGSSÅTT	16
4.4 FÖRFÖRSTÅELSE.....	18
4.5 VALIDITET OCH RELIABILITET	19
4.6 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	19
4.7 ARBETSFÖRDELNING	20
5. RESULTAT OCH ANALYS.....	21
5.1 PRESENTATION AV INFORMANTER	21
5.2 SHARENTING SOM COPING OCH RELATIONSBYGGANDE	22
5.2.1 Föräldrargruppen som copingstrategi	22
5.2.2 Föräldrars delande av bilder på barn.....	25
5.3 SKAPANDET AV EN IDENTITET PÅ INTERNET	28
5.3.1 Föräldrar som skapare av sin egen identitet.....	28
5.3.2 Föräldrar som skapare av barnets identitet.....	30
5.4 BARNNS SYNLIKHET PÅ SOCIALA MEDIER.....	31
5.4.1 Vilka bilder delas på barn	31
5.4.2 Samtycke och maktaspekter.....	33
5.4.3 Information om samtycke och sociala medier.....	38
5.4.4 Barnkonventionen blir lag 2020.....	39
6. SLUTDISKUSSION	42
REFERENSER	45
BILAGOR	48
BILAGA 1- INFORMATIONSBREV	48
BILAGA 2- INTERVJUGUIDE	49

1. INLEDNING

Många föräldrar vill gärna dela med sig av bilder på sina barn via sina sociala medier. Vanligtvis är det avsett som ett uttryck för kärlek, dock uppfattas det inte alltid så av barn (BRIS, 2019). Det pågår idag diskussioner runt om i världen gällande bilder på internet. Det diskuteras bland annat om vem som äger bilden; är det personen som tagit den eller är det personen som är med på bilden? Likaså efter det att bilden publicerats, vem är det då som äger bilden; personen som publicerat den eller plattformen där bilden publicerades (Kamleitner & Mitchell, 2019)? I somras blossade ytterligare en diskussion upp, den här gången mellan barn och förälder. Det grundades i att den amerikanska skådespelerskan Gwyneth Paltrow, till sina sex miljoner följare på Instagram, delade en bild på sin femtonåriga dotter. Inlägget följdes av dotterns kommentar “*Mom we have discussed this. You may not post anything without my consent*” (Lundberg 1, 2019).

Inlägget fick global uppmärksamhet och väckte en återkommande debatt beträffande barns rättigheter och medgivande till bilder som delas på sociala medier. Fenomenet att dela bilder på sitt barn har fått namnet *sharenting*, från engelskans *share* och *parenting* (Lundberg 1, 2019). Dagens diskussion handlar även om *oversharenting* vilket innebär att föräldrar delar en överdriven mängd av bilder på och information om sina barn på sociala medier (Kong, 2019). Tidigare studier visar på att föräldrar ofta misslyckas med att reflektera över sin egen online-användning vilket kan leda till att *sharenting* inte bara utsätter risker för barns identitet och integritet, utan kan också äventyra förhållandet mellan föräldrar och barn (Lipu & Siibak, 2019). Idag har allt fler barn börjat säga ifrån och tagit ställning mot föräldrars dokumentering av dem på nätet (Lundberg 2, 2019). Förutom nya diskussioner kring *sharenting* står Sverige inför kommande förändringar i och med att barnkonventionen blir svensk lag i januari 2020. Barns rättigheter kommer då att befästas tydligare än tidigare. Exempelvis kommer barns bästa enligt artikel 3¹ att få en större inverkan (Drackner Ödquist, 2018) och enligt artikel 16² kan *sharenting* till och med på sikt komma att bli olagligt (Lundberg 1, 2019).

Inom det sociala arbetets praktik ses en ökad närvaro av internetrelaterade problem och hur det tar sig uttryck på olika sätt. För många professionella inom socialt arbete kan problem relaterade till internet vara svåra att förstå sig på (Daneback & Sorbring, 2016). Samtidigt saknas det idag forskning gällande huruvida det sociala arbetet har förändrats i samband med en ökad användning av sociala medier (Bohlin & Gurdal, 2016). Det krävs ny kompetens för att skapa medveten och delaktig personal inom det sociala fältet rörande sociala mediers påverkan på individer. Kompetens som i dagsläget saknas. Flera professionella har vittnat om att det behövs mer förståelse och information om hur digitalisering

¹ Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa [...]

² 1. Inget barn får utsättas för godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv, sitt hem eller sin korrespondens och inte heller för olagliga angrepp på sin heder och sitt anseende.
2. Barnet har rätt till lagens skydd mot sådana ingripanden eller angrepp.

och sociala medier påverkar både barn och vuxna inom olika områden i samhället. Professionella i dagens sociala arbete är således i behov av och efterfrågar nya kompetenser för att kunna bli delaktiga och medvetna om det som faktiskt sker på sociala medier (a.a.).

1.1 Problemformulering

Det saknas idag kunskap och forskning om internet och sociala medier hos professionella inom socialt arbete (Taylor, 2017; Bohlin & Gurdal, 2016). Avsaknaden av kunskap och forskning är problematiskt i sig och än mer då digitalisering och sociala medier har medfört en ny sorts problematik som det sociala arbetet ställs inför. Den ökade digitaliseringen i samhället och användningen av sociala medier har således lett till att det sociala arbetet har förflyttats till att idag ske på flera olika sociala arenor. Ett socialt problem som uppkommit i samband med den tilltagande användningen av sociala medier är ökningen av barn och ungas psykiska ohälsa, där ungas självkänsla kan påverkas av de ideal som visas upp på sociala medier (Alm, 2018). En ökning av mobbning över internet har också uppmärksammats bland barn och unga, som även det tros vara ett resultat av ett ökat användande av sociala medier samt ökad tillgänglighet (Grigic Magnusson & Franck, 2019). Taylor (2017) menar att digitaliseringen och sociala medier kommer att fortsätta utvecklas och det sociala arbetet behöver förbereda sig på en framtid där arbetet och den sociala problematiken kommer att påverkas ytterligare av teknikens framfart. Kunskap inom det sociala arbetet om sociala medier och digitalisering behöver utvidgas för att professionella ska kunna utföra ett välfungerande socialt arbete även för kommande generationer (a.a.). Då barnkonventionen blir lag 2020 kommer barns rättigheter att befästas ytterligare, vilket också kommer att ha en påverkan på det sociala arbetet och dess arbetssätt och beslutsfattande (Drackner Ödquist, 2018). I samband med barnkonventionens inkorporering i svensk lag har frågan lyfts i diverse diskussioner och forum huruvida sharenting förhåller sig till barns integritet enligt barnkonventionens artikel 16 (a.a.). Utifrån det som framkommit ovan ställer sig således författarna frågande till om det är möjligt att sharenting kan vara ett fenomen som skulle kunna medföra en ny sorts social problematik kopplat till barns integritet och psykiska mående. Författarna är intresserade av på vilket sätt och i vilken utsträckning sharenting i så fall kan påverka det sociala arbetet samt dess framtida arbete och utmaningar.

1.2 Syfte

Studien syftar till att genom en kvalitativ metod undersöka föräldrar som har barn i åldrarna 0–13 års tankar kring sharenting och dess eventuella följder. Studien vill undersöka föräldrars tankar angående att dela bilder på sina barn på sociala medier. Studien syftar även till att föra en diskussion om barns integritet till följd av sharenting, samt föräldrars tankar kring det. Vidare syftar studien till att utforska hur föräldrar tänker beträffande både sin egen och barns identitet, i samband med de bilder som föräldrar delar på sociala medier.

1.3 Frågeställningar

Studiens syfte kommer att besvaras utifrån följande frågeställningar:

- Vad har föräldrar med barn i åldrarna 0–13 år för tankar och åsikter kring sharenting?
- Vilken funktion kan sharenting fylla för föräldrar med barn i åldrarna 0–13 år?
- Hur tänker föräldrar med barn i åldrarna 0–13 år beträffande barns integritet och identitet i samband med sharenting?

1.4 Avgränsning

Studien kommer att lägga fokus på fenomenet sharenting och föräldrars tankar kring sharenting. Ett urval har gjorts på föräldrar med barn i åldrarna 0–13 år, urvalet kommer att redogöras i studiens metodologiska avsnitt. Barn har inte tillfrågats att delta i studien då det inte betraktades vara etiskt försvarbart samt på grund av studiens omfattning och tidsram. Vidare ansågs att barn i den valda målgruppen möjligtvis inte besitter den förståelse för sharenting som lämpar sig för studien, trots att de kunnat synliggöra viktiga och intressanta synpunkter. Det är möjligt att studien hade kommit att få ett annorlunda resultat och perspektiv om barn tillfrågats.

1.5 Begreppsförklaring

1.5.1 Identitet

I studien kommer Nationalencyklopedins definition av identitet att användas: *“självbild, medvetenhet om sig själv som en unik individ. Identitet består i första hand av medvetenhet om sitt jag, dvs. upplevelsen att vara levande (vitalitet), att det finns en skarp gräns till.”*

1.5.2 Integritet

I studien kommer Nationalencyklopedins definition av integritet att användas: *”rätt att få sin personliga egenart och inre sfär respekterad och att inte utsättas för personligen störande ingrepp (personlig integritet).”*

1.5.3 Sharenting

I studien kommer den definition som återfinns i Collins English dictionary att användas: *“the habitual use of social media to share news, images, etc. of one’s children.”*

2. TIDIGARE FORSKNING

I följande avsnitt kommer den tidigare forskning som har anknytning till studiens syfte och frågeställningar att presenteras. I sökandet efter relevanta forskningsartiklar återfanns ingen adekvat svensk forskningsstudie om sharenting och dess följder. Därför kommer endast internationellt publicerade studier att användas. De studier som valts anses vara tillämpningsbara på det svenska samhället eftersom sociala medier och sharenting är ett universellt fenomen. Sammanställningen av forskningen har delats in i två teman för att särskilja studiernas fokus och för att visa på olika synvinklar av fenomenet sharenting. Avslutningsvis återfinns en sammanfattning av den tidigare forskningen som presenterats.

2.1 Föräldrar och sociala medier

Anna Brosch (2016) har i sin studie "*When the child is born into the internet: Sharenting as a growing trend among parents on Facebook*" studerat föräldrars vanor på Facebook. Studien är särskilt inriktad på vilken typ av information föräldrar delade på sina barn. Brosch (2016) framhäver det faktum att dagens föräldrar uppfostrar sina barn i en digital kontext. Facebook ger föräldrar en unik möjlighet att utbyta erfarenheter om sitt föräldraskap och sina barn. Internet har bidragit till att många barn återkommer i en uppsjö av bilder och information på sociala medier i tidig ålder. Enligt Brosch (2016) blir delningen problematiskt i de fall där föräldrar delar genanta eller allt för privata bilder eller information om barnet, eftersom föräldrarna då riskerar att bryta mot barnens rätt till integritet. Förutom att sharenting kan leda till att barn utsätts för förnedring av följare på föräldrarnas sociala medier finns det också en risk att bilderna sprids och hamnar i fel händer, vilket kan resultera i exploatering. Vidare diskuterar Brosch (2016) det faktum att något som delas online ger ett fotavtryck på internet, vilket i framtiden kan sätta barnen i en utsatt position gentemot exempelvis potentiella arbetsgivare (a.a.). I Broschs (2016) studie framkom att de undersökta föräldrarna delat totalt 25 727 bilder på sociala medier varav 75,5% innehöll ett barn i åldern 0–8 år. Majoriteten av bilderna som delades hörde till vardagslivet i form av bilder på barnet vid lek, sömn eller matning. Bilder från utflykter eller semester samt vid speciella tillfällen såsom dop, jul, första dagen i förskolan och födelsedagar var också vanligt förekommande. Av de tillfrågade svarade 67,3% av föräldrarna att de delat åtminstone en bild på sitt barn som av andra kan uppfattas som olämplig. Bilderna föreställde barnet som naket eller halvnaket vanligtvis taget under bad eller på stranden. Varannan förälder delade bilder på sitt barn som, enligt föräldern själv, tycktes vara underhållande. De här bilderna visade barn i stötande situationer exempelvis när barnen satt på pottan, grät eller sov i konstiga positioner (a.a.).

Vidare diskuterar Brosch (2016) att möjliga orsaker till sharenting kan vara att sociala medier dels tillåter individer att uttrycka sig själva och dels att det kan vara en del i skapandet och upprätthållandet av sociala relationer. Föräldrar kan genom att dela bilder på sina barn finna bekräftelse genom likes och kommentarer, trots om de kommer från personer de knappt har en relation till. En följd av sharenting kan enligt Brosch (2016) vara att barn växer upp med en ny bild av integritet. Det kan därför tyckas vara normalt för dem att privatlivet tillhör det offentliga rummet, något som kan medföra en risk för att idén om integritet i framtiden kan komma att försvagas (a.a.).

I den amerikanska studien ”*Smart Devices, Smart Decisions? Implications of Parents’ Sharenting for Children’s Online Privacy: An Investigation of Mothers*” av Alexa K. Fox och Mariea Grubbs Hoy (2019), diskuteras hur sharenting kan användas som ett stöd för förstagångsföräldrar, med fokus på mödrar. I studien beskrivs hur mödrars upplevelse med sitt första barn kan vara en utmanande tid med nya förväntningar och oro, där brist på erfarenhet kan leda till upplevelser av sårbarhet. Fox och Hoy (2019) menar på att många mödrar därför vänder sig till sociala tillvägagångssätt eller söker andra i samma sits som en hanteringsstrategi, även kallat *coping*. Copingstrategin används av mödrarna i studien för att hantera den stress och erfarenhet som följer de livsförändringar mödrarna upplevde. Mödrarna uppgav att de enkelt kom i kontakt med andra mödrar på plattformar där de kunde dela med sig av liknande erfarenheter och känslor (a.a.). Fox och Hoy (2019) studie utfördes genom två stycken djupintervjuer varav en fokuserar på mödrarnas uttryck för sårbarhet och hur de kan kopplas till deras motiv till att dela barns personliga information på sociala medier. Sårbarheten uttrycktes på flera olika sätt av mödrarna, bland annat relaterade till fysiska aspekter av födseln som exempelvis utmattning, krav på omvårdnad, "mammakropp", kemiska förändringar på grund av amning och/eller övergång från gravid till icke-gravid. Förlossningsdepression och ångest nämns också som två potentiella sårbarheter. Genom att mödrarna publicerade sina erfarenheter och delade personlig information om sig själva och sina barn på sociala medier fick mödrarna det stöd de eftersökte från andra mödrar. Sammanfattningsvis visade studien på att copingstrategin möjliggjorde för mödrarna att söka bekräftelse, socialt stöd eller befrielse från stress, ångest och/eller den depression som de upplevde (a.a.).

Anna Brosch (2018) har i en senare studie “*Sharenting – Why do parents violate their children’s privacy?*” vidare analyserat och diskuterat fenomenet sharenting. I studien framkommer att 92% av barn under två år i USA finns i någon form på sociala medier. Enligt Brosch (2018) kan anledningen vara att många nya föräldrar tycker om att publicera bilder på sina barn som ett uttryck för kärlek. Således kan sharenting ses som ett sätt för föräldrar att hylla sina barns liv, dock utan vetskap om vilka konsekvenser det kan få för barnen i framtiden. Vidare redovisar Brosch (2018) att tidigare forskning visat att många föräldrar resonerar kring en oro gällande sina barns integritet i kombination med föräldrarnas delande av information eller bilder angående barnet. I slutändan menade dock föräldrarna att de ändå såg större fördelar än nackdelar med att dela information och bilder på sina barn på sociala medier eftersom de får ett så pass stort socialt stöd. Brosch (2018) menar däremot att det krävs endast ett foto av olämplig karaktär för att kränka ett barns integritet. Ibland kan det enligt Brosch vara så att det inte är bilden i sig själv som kränker eller förödmjucar barnet, utan kommentarerna under den (a.a.).

2.2 Barn och integritet på internet

Brosch (2018) skriver i sin studie “*Sharenting - Why do parents violate their children’s privacy?*” att integritet är ett svårdefinierat begrepp. Brosch (2018) menar att integritet generellt sett är förknippat med möjligheten att använda olika verbala och icke verbala handlingar för att göra sig mer eller mindre tillgänglig och synlig för andra. Privatlivet bestäms enligt Brosch av två motsatta poler. Ena sidan består av behovet att hålla information om sig själv för sig själv, för att upprätthålla sitt privatliv. Andra sidan består av behovet av självutlämnande för att upprätthålla sociala relationer med andra. Brosch (2018) menar att eftersom

flera sociala plattformar idag har åldersgräns borde inte privat information om barn under åldersgränsen finnas på internet, så är dock inte fallet då föräldrar själva exponerar barn på internet. Vidare diskuterar Brosch (2018) det faktum att det i flera länder inte finns lagar eller policys beträffande barns rätt till integritet på nätet. Därav är det föräldrar som bestämmer vilken typ av information som delas om sina barn på nätet, enligt Brosch (2018). En följd av avsaknaden av policys och regler är att många föräldrar i dagens samhälle väljer att dela information och bilder på sina barn online, utan barnets samtycke. Brosch (2018) menar att föräldrar har en skyldighet att skydda sina barns integritet på nätet, men att i många fall har föräldrarnas aktivitet på sociala medier inneburit en motsatt effekt för barnet (a.a.).

Stoilova, Nandagiri och Livingstone (2019) har i sin studie "*Children's understanding of personal data and privacy online – a systematic evidence mapping*" genomfört en kartläggning gällande den tidigare forskning som finns angående begreppen barn, integritet och rättigheter samt digitalt/teknologi. Syftet med studien var att undersöka forskning på barns förståelse, erfarenheter och beteenden gällande deras data och integritet på nätet. Resultatet visade på att barn redan vid åtta års ålder börjar förstå andras avsikter i olika interaktions-sammanhang, direkta och mediala. Stoilova, Nandagiri och Livingstone (2019) redovisar att yngre barn har en låg riskmedvetenhet och liten förståelse för att delad information på nätet kan skapa integritetsrisker. Barn förlitar sig snarare på att vuxna ska råda dem och skapa regler på internet. Barn mellan åtta och elva år har fortfarande svårigheter att vara källkritiska men de börjar förstå att delandet av personlig information på nätet är förknippat med risker (Stoilova, Nandagiri & Livingstone 2019).

I studien "*Take it down!': Estonian parents' and pre-teens' opinions and experiences with sharenting*" har Lipu och Siibak (2019) genomfört intervjuer med estländska mödrar och deras barn i åldrarna nio till tretton. Studien fokuserar främst på mödrars och barns reflektioner och erfarenheter av sharenting. Lipu och Siibak (2019) uppger att sharenting har blivit en stor del av dagens föräldraskap. Många av de tillfrågade mödrarna i studien upplevde sig tämligen bekväma med att dela bilder på och information om sina barn på sociala medier. Mödrarna uttryckte att de inte var särskilt bekymrade över att det kunde leda till risker för sina barns identitet och integritet.

I studien framkommer att barn kan känna sig generade, irriterade och frustrerade av föräldrars delande. Studien hänvisar till en brittisk undersökning där det framkom att majoriteten av de tillfrågade ungdomarna upplevde att deras föräldrar inte respekterar deras integritet på nätet. Vidare påstår Lipu och Siibak (2019) att vuxna har kontroll över vilken information som delas på deras sociala medier medan barn ofta inte har någon kontroll över hur deras föräldrar sprider deras personliga information. Föräldrar tar därmed rätten och ansvaret att fatta beslut åt sina barns angående vilken information och bilder som finns på barnet på sociala medier. I Lipu och Siibaks studie lyfts olika författares åsikter fram, där vissa menar att en förälder bör skydda sitt barns integritet fullt ut och därmed inte avslöja någon personlig information förrän barnet kan välja att avslöja det själv. Andra författare argumenterar för ett barncentrerat perspektiv på föräldrarnas rättigheter, det vill säga att föräldrar ska bestämma över barn (a.a.). Det framkom i studien att de tillfrågade barnen upplevde glädje av att deras mödrar delade bilder eller information om barnens prestationer när de gjorde bra ifrån sig,

exempelvis inom sport eller skola. Glädjen kunde resultera i att bilderna hjälpte barnen att skapa en positiv identitet på nätet. Barnen uttryckte negativa upplevelser då föräldrarna delat bilder som av barnen inte uppfattades som smickrande. Det var bilder som kunde reflektera negativt på barnens självbild. Lipu och Siibak (2019) visar på att det fanns en stor skillnad mellan barns och mödrars syn på om och hur ofta de behöver be om samtycke när de delar bilder och information om sina barn på sociala medier. De föräldrar som visste om att deras barn ogillade deras delning, fortsatte ändå att gå emot deras barns önskemål. Föräldrar motiverade sina handlingar genom att hänvisa till barnets unga ålder eller det faktum att de som föräldrar har rätt att kontrollera och bestämma vilken information som delas på sina barn på sociala medier (a.a.).

Enligt Lipu och Siibak (2019) tenderar det att saknas regler inom familjen angående integritet på nätet. I deras studie framkom att de flesta familjer hade en överenskommelse om vissa sekretessregler som hjälpte till att reglera hur och vilken typ av information som skulle delas på sociala medier. Dock fastställdes reglerna endast för barnen i familjen. Lipu och Siibak (2019) menar att avsaknaden av liknande regler för vuxna kan vara en aspekt som uppmuntrat delandet av barns privata information av föräldrar. Således skulle sharenting kunna skapa oroligheter för barnen i eventuell avsaknad av integritet, som i sin tur kan orsaka en stress och konflikter i relationen mellan barn och föräldrar. Slutligen lyfter Lipu och Siibak (2019) fram vikten av att öka föräldrars medvetenhet om ämnet eftersom barn inte vill förhandla om villkoren för acceptabel informationsdelning med sina föräldrar, utan de förväntar sig att deras föräldrar ska respektera deras åsikter (a.a.).

2.3 Sammanfattning

Utifrån de artiklar som presenterats ovan återfinns flera gemensamma nämnare. Tidigare studier visar tydligt på att sociala medier fungerar som en copingstrategi för föräldrar. Det ger föräldrar möjlighet att dela erfarenheter med varandra samt finna stöd och hjälp i att hantera sitt föräldraskap (Fox & Hoy, 2019). I studierna återkom att föräldrar uttryckte att de publicerar bilder på sina barn som en kärlekshandling. Det föräldrar inte tänker på är att i många fall kan bilder och information upplevas som integritetskränkande för barn. Trots att föräldrar har en skyldighet att skydda sina barns integritet på nätet har sharenting i många fall gett motsatt effekt visar studierna på (Brosch, 2018). Stoilova, Nandagiri och Livingstone (2019) menar att små barn har en låg riskmedvetenhet och liten förståelse för hur delad information kan skapa integritetsrisker. Barn förlitar sig istället på att vuxna ska vägleda dem på nätet (a.a.). Däremot menar Brosch (2016) att barn sällan har kontroll över vilken information som finns om dem på internet till följd av deras föräldrars delande. Huruvida föräldrarna i de olika studierna frågat sina barn om samtycke innan delning av bilder på eller information om barnet framkommer inte. Däremot framställs det att de bilder som delats på barn kan påverka dem framöver i livet. Dels genom att barnet kan hamna i en utsatt position gentemot andra människor (a.a.) och dels att bilderna kan bidra till huruvida barnet skapar en positiv eller negativ identitet och självbild (Lipu & Siibak, 2019). Studierna visar på att många föräldrar inte är medvetna om de konsekvenser sharenting kan medföra. Det uppstår en oviss konflikt i föräldrars önskan att visa kärlek gentemot barn och konsekvenser av barns uppfattning av en kränkning av deras integritet och identitet. Slutligen lyfts vikten av att öka föräldrars medvetenhet om sharentings innebörd och eventuella konsekvenser för att kunna respektera barns rätt till sin integritet (a.a.).

3. TEORI

I följande avsnitt kommer de teoretiska utgångspunkter som ligger till grund för kommande analys av det insamlade materialet att presenteras. Studien utgår från den brittiska socialpsykologen Henri Tajfels sociala identitetsteori samt maktrelationer i form av empowerment och Jerry Tews maktmodell. Teorierna har valts utifrån lämplig användning och kopplingar avseende studiens syfte att undersöka föräldrars tankar om sharenting. I den sociala identitetsteorin kan tolkningar göras till såväl föräldrars som barns identitetsskapande genom grupper samt hur identiteten tar sig i uttryck i grupptillhörighet. Teorier beträffande makt ansågs vara relevant då det i studien framkommit maktaspekter mellan föräldrar och barn till följd av sharenting. De teorier som valts i studien gällande makt ansågs kunna kopplas till både ett individ och grupperspektiv, likt Tajfels sociala identitetsteori. Teorierna kommer att kopplas med det insamlade materialet i studiens analys.

3.1 Social identitetsteori

Teorin om människans sociala identitet (social identity theory) formades i början av 1970-talet av socialpsykologen Henri Tajfel. I sin bok "*Social identity and intergroup relations*" belyser Tajfel (2010) begreppet identitet ur flera aspekter. Teorin bygger på vår upplevelse av vem vi är utifrån två källor; en social och en personlig. Enligt Tajfel (2010) behöver en grupp definieras av minst två individer eller fler som på något sätt antingen socialt eller psykiskt är beroende av varandra för att tillfredsställa behov, uppnå mål eller komma samman med gemensamma attityder och värderingar. Det anses att ett sådant ömsesidigt beroende leder till samverkande social interaktion, kommunikation, ömsesidig attraktion och inflytande mellan individer. Tajfel (2010) menar att en individs känsla av jaget och vem individen är baseras på individens grupptillhörighet. I den sociala identitetsteorin blir individens driv efter självkänsla central genom de grupper individen tillhör. Det klagörs genom att gruppen ger individen en känsla av social identitet, en känsla att hen tillhör den sociala världen. Individen tar sig an identiteten för den grupp som hen tillhör, vilket kan leda till att individens självkänsla kan komma att bli beroende av gruppen. Ingår individen exempelvis i en grupp som klassas av hög status kommer individen att ta sig an den statusen. Kritiskt nog, enligt Tajfel (2010), leder gruppindelningen till att individen överskattar värdet av sin egen grupp och nedvärderar andra grupper hen inte tillhör, då individen är i behov av en positiv självkänsla. Om individen känner att hens personliga identitet hotas kommer hen att övervärdera sin grupp för att kunna stärka sin egna sociala identitet. Den sociala identiteten stärker den personliga identiteten. Som en följd identifierar individen sig med exempelvis sina idoler eller vänner för att skapa en bättre självkänsla. Individen positionerar sig i förhållande till andra gällande exempelvis färdigheter, utseende, uppförande, åsikter och framgång. Tajfel (2010) benämner det här beteendet som social jämförelse. Som individ att känna samhörighet till en grupp och skapa sin sociala identitet kan ha såväl positiva som negativa effekter. Till exempel kan en individ känna tillfredsställande genom att tillhöra en grupp, samtidigt som det finns en risk att gruppens intressen får för stor makt över individens egna intressen. Gruppmedlemmar kan stöta bort individer som inte tillhör gruppens egenskaper och kvalifikationer vilket kan skapa en så kallad "vi och dem" känsla (a.a.).

De amerikanska forskarna Grace Choi och Jennifer Lewallen (2017) har i sin studie om barns framställning på Instagram tagit stöd av Tajfels identitetsteori.

Choi och Lewallen (2017) uppger i sin studie att barn redan i en ung ålder börjar forma sin identitet. Det gör barn genom att observera andra människor, kanske främst sina föräldrar. Barns identitet formas även genom vad barnen observerar i sociala medier. Vid sharenting är det föräldern som fattar ett beslut att representera sitt barn på en internetplattform, vilket kan ha en inverkan på utvecklingen av barnets identitet. Sociala medier har bidragit till att individer på ett enklare sätt kan tillhöra flera grupper utifrån olika egenskaper. Choi och Lewallen (2017) anser att det är oklart vilken påverkan det har på barn att placeras in i grupper av sina föräldrar redan vid tidig ålder. Choi och Lewallen (2017) menar att sociala medier möjligen kan få större påverkan på barns identitet än vad man tidigare känt till. Trots den här medvetenheten saknas det ändå allmän kunskap om huruvida de foton på barnet som återfinns på sociala medier upprätthåller en utvidgning av barns representationer eller ytterligare stärker traditionella ideal (a.a.) Vidare menar Choi och Lewallen (2017) att forskare har observerat att det finns en konsekvent stereotypisk representation av barn i sociala medier. Genom sharenting är det föräldern som övertar makten att representera sitt barn i stereotypa kontra icke-stereotypa aspekter. Stereotypiska framställningar i media kan ha effekter på barn som har förmågan att förstå dess innehåll och det kan komma att påverka barns uppfattningar om samhället. Den här framställningen kan komma att påverka hur barn uppfattar sig själva när det gäller könsroller och självförmåga (a.a.).

3.2 Maktrelationer

Empowerment kan översättas till svenskans egenmakt, vilket innebär att individen känner en makt eller kontroll över sitt eget liv. Vidare innebär empowerment att ge styrka och att se till individers kompetenser, samt att individer ska ges möjlighet till att fungera autonomt men med tillgång till stöd i den yttre miljön (Moran, Gibbs, Mernin, 2017). Begreppet makt kan inom empowerment ses utifrån flera olika synvinklar, men i grund och botten handlar det om att ha kontroll över de faktorer som ger en upplevelse av att individen kan styra över sitt eget liv. Som individ kan man både ha makt till sitt eget liv gällande exempelvis kontroll (Løken, 2007). Individen kan också ha makt över någon eller något vilket innebär att makten används på ett sätt som minskar en annan persons handlingsutrymme. Således innebär ökningen i makt för en part, minskad makt för en annan (Tengqvist, 2007).

Professor Jerry Tew (2006) menar att begreppet empowerment måste utvecklas och för att förstå empowerment måste man även ha en förståelse för att makt är ett komplext begrepp. Enligt Tew (2006) ska makt förstås som en social relation mellan människor som antingen öppnar upp eller stänger möjligheter för individer eller grupper. Tew (2006) skiljer mellan att ha *makt över* andra grupper och att ha *makt tillsammans med* andra grupper. Tew har skapat en modell som visar hur makt kan ses ur olika perspektiv samt hur de kan sammankopplas och överlappas. I modellen delas makt upp i fyra olika kategorier.

Protective power: Den som har makten använder den för att skydda utsatta människor och deras möjligheter till framsteg.

Oppressive power: Den som har makten använder den till att utnyttja skillnader för att förbättra sin egen position och resurser på andras bekostnad.

Co-operative power: Makten utformas genom kollektiv handling med fokus på att makten ska användas för att skydda utsatta människor och deras möjlighet att utmana (motsats till oppressive power).

Collusive power: Makten utformas genom att individer går samma för att exkludera eller minska andras makt eller handlingsutrymme.

	Power over	Power together
Productive modes of power	Protective power Deploying power in order to safeguard vulnerable people and their possibilities for advancement	Co-operative power Collective action, sharing, mutual support and challenge – through valuing commonality <i>and</i> difference
Limiting modes of power	Oppressive power Exploiting differences to enhance own position and resources at the expense of others	Collusive power Banding together to exclude or suppress 'otherness' whether internal or external

Figur 1 Tews maktmodell

Tew (2006) menar att genom att använda begreppen “makt över” och “makt tillsammans” blir det möjligt skilja på de olika maktförhållanden som kan finnas mellan människor. Samtidigt kan maktförhållanden granskas utifrån vilka effekter de har på de personer som är inblandade i dem. Tew (2006) skiljer på om makt skapar möjligheter (productive) eller om makt ämnar stänga möjligheter (limiting). Tew (2006) menar att modellen ger ett flerdimensionellt perspektiv på vad makt är. Vidare ska modellen ses som ett verktyg och hjälpmedel i förståelsen av vilka överlappande maktförhållanden som kan finnas i en viss social situation (a.a.).

3.3 Sammanfattning

Tajfel (2010) presenterar den sociala identitetsteorin med att individen är beroende av olika grupper för att förbättra sin självkänsla samt att skapa sin egna identitet. Grupptillhörigheten kan ge individen en känsla av att tillhöra den sociala världen (a.a.). Gruppen kan ha en såväl positiv som negativ inverkan på individen, men individen är ändå beroende av gruppen och dess medlemmar (a.a.). Choi och Lewallen (2019) visar genom sin tidigare studie att barn tidigt är beroende av att skapa sin egen identitet för att uppnå sin självständighet. Föräldrar kan genom de bilder som de delar bidra till stereotypiska framställningar av barnet. Vilka konsekvenser det medför att barn redan vid tidig ålder placeras in i grupper av sina föräldrar är ännu oklart. Vidare menar dock Choi och Lewallen (2019) att barns uppfattning om sin egna identitet kan påverkas av hur barnet framställs i sociala medier. Med sharenting fattar föräldern beslutet om att representera sitt barn på internet, därmed kan sharenting i sin följd innebära olika maktaspekter mellan föräldrar och barn (a.a.). Maktaspekter som empowerment ger individen en känsla av att ha makt och kontroll över sitt liv (Moran, Gibbs, Mernin, 2017). Tew (2006) menar dock att makt är ett komplicerat begrepp som ska ses utifrån flera olika perspektiv. Enligt Tew kan makt både skapa samt stänga möjligheter

för individer. Makt kan skapas gemensamt men också skapas genom att individer har makt över någon eller något (a.a.).

4. METOD OCH METODOLOGISKA ÖVERVÄGANDEN

Nedan kommer den metodologiska ansats som tillämpats i studien att presenteras. För- och nackdelar kommer att tas i beaktning av den metod och det arbetssätt som tillämpats i studien. Ett resonemang kring forskningsetiska överväganden och studiens tillförlitlighet kommer föras. Avslutningsvis presenteras hur arbetet med studien delats upp mellan författarna.

4.1 Val av metod

Utifrån studiens syfte har en kvalitativ metod tillämpats i studien. Enligt Larsen (2009) fastslår kvalitativa data något om de kvalitativa egenskaperna hos informanterna, till skillnad från kvantitativa data som utgår från mätbarhet (a.a.). Bryman (2011) menar att den kvalitativa forskningen strävar efter att uppfatta den sociala verkligheten och det som händer i den på samma sätt som de personer som lever i den gör. Således kan en kvalitativ forskningsmetodik ämna till att studera och undersöka hur en annan person uppfattar och tolkar sin verklighet (a.a.). Det empiriska materialet i studien har inhämtats genom semistrukturerade intervjuer med föräldrar med barn i åldrarna 0–13 år. Intervjuformen har på flera sätt varit fördelaktig i studien. Den har skapat en form av flexibilitet gentemot informanten och medfört möjlighet att flera olika perspektiv lyfts genom att intervjua flera informanter. Utförandet av intervjuerna har inte heller krävt någon större teknisk utrustning. Intervjuerna har även givit möjlighet till en strävan efter en djupare förståelse för det ämne som studerats i studien (Bryman, 2011).

4.2 Semi-strukturerade intervjuer

Det empiriska materialet i studien har inhämtats i form av semistrukturerade intervjuer. Frågorna hade på förhand bestämts och skrivits ner i en intervjuguide. Intervjuguide har använts som en minneslista över vilka frågor som avsågs att beröras under intervjun (Bryman, 2011). Intervjuguiden bestod av elva stycken frågor som var uppdelade i tre olika kategorier. Den första kategorin innehöll mer raka frågor och resterande två kategorier var mer öppna och lämnade större utrymme för informanten att uttrycka djupare svar (se bilaga 2). I en semi-strukturerad intervju kan ordningen på frågorna variera samt att det finns möjlighet för forskaren att ställa följdfrågor på informantens svar (Aspers, 2011). Samtliga informanter har fått samma grundfrågor men följdfrågorna har kommit att se olika ut beroende på informantens svar. Således har intervjuerna kommit att få något olika fokus, vilket kan ha påverkat studien. Syftet med användningen av semi-strukturerade intervjuer var att nå en djupare förståelse av informanternas beteende, agerande, motiv, erfarenheter och upplevelser av studiens syfte. Samtidigt har det under intervjuerna funnits en möjlighet att ge informanterna utrymme och tillfälle att tala fritt och välja sina egna ord när de talat. Informanterna har i de semi-strukturerade intervjuerna givits frihet i att kunna utforma svar på frågorna på sitt eget sätt, medan de också har haft möjlighet att lyfta egna tankar som de själva upplevt som relevanta (Larsen, 2009). Förhoppningen var att den valda intervjuemetoden skulle bidra till ett mer öppet samtal mellan författarna och informanten. Utifrån studiens syfte att undersöka föräldrars tankar om sharenting förelåg således flera fördelar med att använda sig av semistrukturerade intervjuer i insamlandet av det empiriska materialet.

4.3 Urval och tillvägagångssätt

Enligt Aspers (2011) handlar urval om att forskaren har identifierat ett antal egenskaper utifrån exempelvis teorier. De personer som äger de egenskaperna bör granskas närmare (a.a.). Studiens urval gjordes genom en analys av relevant litteratur samt tidigare forskning som presenterats i tidigare kapitel. Exempelvis använder Lipu och Siibak (2019) ett kvalitativt perspektiv med ett urval av föräldrar till barn i åldrarna 9 till 13 och Fox och Hoy (2019) tillämpar ett kvalitativt synsätt för att förstå föräldrarnas upplevelse av sharenting. Av nämnda skäl används i studien en kvalitativ strategi med ett urval av föräldrar som har barn i åldern 0 till 13 år. I samband med studiens tidsutrymme och omfattning har urvalet utvidgats, förhoppningen var att genom ett större åldersspann på barnen än det som finns i Lipu och Siibaks (2019) studie nå ut till flera informanter. Det är möjligt att ett annat åldersspann på barnen hade kunnat medföra att studiens resultat blivit annorlunda. Urvalet i studien var målinriktat (Bryman, 2011) där första kontakt med informanter utgick från en föräldragrupp på Facebook. Enligt gruppbeskrivningen syftar gruppen till att kunna träffa andra föräldrar i området, ventilera frågor men även kunna sälja/skänka saker. Administratören för gruppen kontaktades för att be om lov att få publicera studiens informationsbrev. Anledningen till att föräldraforumet på Facebook valdes var gruppens stora antal medlemmar, gruppens syfte samt möjligheten till att snabbt och enkelt nå många relevanta informanter samtidigt. Sociala medier möjliggjorde en snabb och enkel första kontakt med informanter som ville delta i studien.

En svårighet med intervjuer kan vara att finna informanter och det finns en risk för bortfall. Bortfall innebär de personer som inte vill delta i studien (Aspers, 2011). Att tillfråga informanter via Facebook medförde en risk för bortfall då urvalet av informanter, det vill säga föräldrar, möjligen kan ha svårigheter i att delta på grund av barn och familj, fritidsaktiviteter eller arbete. Därför gavs informanterna möjligheten till att ha intervjun via telefon. I första hand önskades dock intervjun genomföras genom personligt möte med informanterna eftersom det kan bidra till ett mer naturligt samtal som möjliggör observation av informanternas ansikts- och kroppsuttryck (Bryman, 2011). För att minska risken för bortfall användes ett större föräldraforum på Facebook med över tusen medlemmar. Intresset från gruppmedlemmarna att medverka i studien upplevdes som stort då många svarade på inlägget, vilket tillslut medförde att personer som visat intresse nekades att medverka. De personer som nekades till intervju placerades i en reservlista som endast var synlig för författarna. Personerna som placerades som reserver hade först tillfrågats om det var godkänt att kontakta dem vid eventuellt bortfall av redan utvalda informanter. Samtliga på reservlistan godkände att eventuellt senare bli kontaktade. De åtta första inkomna svaren på det publicerade informationsbrevet är de informanter som valts till studien. Det är möjligt att ett slumpmässigt urval av informanter hade kunnat ge ett annat resultat, då risken finns att de första åtta föräldrarna som svarade på informationsbrevet skulle kunna vara de som är mest engagerade och insatta i studiens ämne (Bryman, 2011). I studien har totalt åtta stycken intervjuer med föräldrar genomförts. Liknande mönster framkom i intervjuerna vilket medförde att fler intervjuer än de inbokade inte ansågs vara nödvändigt för att analysera det empiriska materialet. Därför kontaktades ingen av de personer som var med på reservlistan.

Som tidigare nämnts önskades samtliga intervjuer i första hand att genomföras genom personligt möte och i andra hand via telefon. Till en början planerades fem

stycken intervjuer ske genom personligt möte och tre intervjuer via telefon. På grund av oförutsägbara omständigheter som sjukdom eller förhinder hos informanter ändrades genomförandet av intervjun till samtal via telefon. Således resulterade det i att två stycken intervjuer utfördes genom personligt möte med informanter och sex stycken intervjuer har genomförts via telefon. Intervjuerna varierade i längd mellan 25 till 50 minuter. Författarna ser inte att skillnaden på intervjuernas längd skulle kunna ha någon betydelse för studiens resultat då samtliga frågor i intervjuguiden behandlats under intervjuerna. De telefonintervjuer som genomfördes gjordes via högtalartelefon i ett stängt rum utan obehöriga. I de fall där intervjun genomfördes i personligt möte bestämdes platsen för intervjun i förväg utifrån informantens önskemål. Det resulterade i att de två intervjuerna som gjordes via personligt möte genomfördes på bibliotek där en intervju gjordes i avskilt rum och den andra i öppet landskap. Beaktning har tagits till Bryman (2011) som menar att intervjun ska genomföras i en lugn och ostörd miljö för att säkerställa kvaliteten på inspelningen samt att informanten inte ska behöva vara orolig för att någon obehörig skulle höra samtalet (a.a.). Det är möjligt att de intervjuer som genomförts på offentliga platser kan ha påverkats av störande moment i omgivningen samt att informanten eventuellt inte känt sig bekväm med att uttrycka sig. Sex av intervjuerna har genomförts via telefonsamtal vilket kan ha påverkat studiens resultat då möjlighet inte givits till att se informanternas ansiktsuttryck och kroppsspråk i samtal (Bryman, 2011).

Samtliga informanter gav sitt samtycke till att intervjun spelades in med hjälp av en mobiltelefon. En fördel med att spela in intervjun var att fokus lades på det som sades i samtalet samt att risken minimeras för att viktig information skulle missas, då intervjun i efterhand kunde lyssnas igenom. Genom att spela in intervjun gavs möjlighet till att vara mer lyhörda på och följa upp informantens yttrande (Bryman 2011). Telefonen var under inspelning på tyst läge för att intervjun inte skulle bli störd eller avbruten. Intervjuerna har sedan transkriberats i sin helhet. I enlighet med Aspers (2011) har författarna transkriberat det empiriska materialet själva för att på så sätt få en mer detaljerad bild av materialet. Transkriberingen upplevdes vara bidragande till skapandet av en medvetenhet om återkommande teman och kopplingar i intervjuerna (a.a.). Efter att samtliga intervjuer transkriberats har det empiriska materialet kodats och kategoriserats. Kodning innebär att de uttalanden som informanterna gjort i intervjun kategoriserats som i sin tur skapat en överblick över materialet (Kvale, 2014). Kodningen har genomförts genom att sammanfattande kommentarer skrivits i marginalen på transkriberingarna. Det bidrog till att enklare se liknande teman i informanternas utsagor, vilka sedan kommit att användas i analysarbetet. Kvale (2014) menar att fördelar med kodning är att forskaren bekantar sig med det material som samlats in samt att materialet blivit kreativt då det kan skapa möjlighet för nya tolkningar (a.a.). Kodningen var till stor fördel till följd av det empiriska materialets storlek. Vidare gav kodningen en överblick över materialet som underlättade inför analysarbetet. En nackdel med kodning är risken för att endast det material som platsar in i en kategori lyfts upp, vilket kan medföra att viktiga material missas (Kvale, 2014). Studien har dock eftersträvat att belysa samtliga teman som lyfts i intervjuerna. Efter att det empiriska materialet kodats och tolkats har det analyserats tillsammans med den tidigare forskning och de teoretiska ramverk som tidigare presenterats i studien. Några av de koder som i det empiriska materialet identifierades var: stolthet, makt, bekräftelse, ambivalens, samtycke, identitet, information samt erfarenheter. Koderna har sedan använts för att skapa teman som formade analysens rubriker.

För att få en förståelse över vilken tidigare forskning som finns tillgänglig används Libsearch i sökandet av vetenskapliga artiklar. De nyckelord som användes vid sökandet var: sharenting, social media, children, child, parents, mothers, fathers, integrity, social work, samt internet. Sökorden har använts i olika konstellationer för att få fler sökresultat. Nyckelorden har även översatts på svenska med förhoppning att finna svenska forskningsartiklar. Sökningen på svenska gav få sökträffar och ingen artikel som ansågs relevant för studiens syfte återfanns. Således utgår kunskapsläget därför endast från internationella forskningsartiklar. Valet av teori gjordes dels utifrån inspiration från de forskningsartiklar som framkom vid sökningen av aktuellt kunskapsläge, samt från teorier återkommit under socionomutbildningen. Teorierna sållades efter hand bort tills de teorier som presenterats i studien valdes ut.

I studien har beaktning tagits till att resultatet kan kritiseras utifrån den generalisering av urvalet som görs. Genom att samla material vid ett relativt fåtal intervjuer inom en viss kategori individer är det enligt kritiker omöjligt att generalisera resultaten till andra miljöer (Bryman, 2011). Det finns i studien en medvetenhet om att den generalisering som framgår i analysen inte nödvändigtvis behöver representera hela populationen föräldrar med barn i åldrarna 0–13 år på sociala medier. Ett annat urval från samma undersökningspopulation skulle kunnat ge ett annorlunda resultat (Denscombe, 2018).

4.4 Förförståelse

Kvalitativ forskning kan ibland kritiseras för att vara alldeles för subjektiv eftersom man inom den kvalitativa forskningen vanligtvis utgår utifrån ett hermeneutiskt synsätt (Bryman, 2011). Hermeneutiken har tolkning av texter som utgångspunkt. Det är tolkningen av meningen som är det centrala temat och tonvikt läggs även på forskarens förkunskaper om innehållet (Kvale, 2014). Birkler (2012) menar att det finns två centrala begrepp inom hermeneutiken som utgörs av förståelse och förförståelse. Det innebär att förförståelsen alltid föregår själva förståelsen. Resultatet kan därför aldrig bli helt objektivt då människan är subjektiv och omedvetet lägger in tidigare erfarenheter och förförståelse när man tolkar insamlat material. Vidare diskuterar Birkler (2012) den hermeneutiska cirkeln vilken innebär att vår förståelseprocess är cirkulär, delarna kan inte förstås utan helheten och helheten kan endast förstås utifrån delarna. Enligt den hermeneutiska cirkeln leder vår förförståelse tillsammans med nya erfarenheter och idéer till nya tolkningar som i sin tur skapar en ny förförståelse för kommande tolkningar (a.a.). Innan studien hade författarna sina egna tolkningar, erfarenheter och tankar om sharenting samt barns integritet. Ingen av författarna har egna barn, båda är dock aktiva på olika sociala plattformar på internet. Således har författarna i olika former och grad upplevt sharenting via sina sociala medier. Det är möjligt att tidigare tolkningar och erfarenheter kring sharenting kan ha påverkat studiens tolkning av insamlat material. Det är något som genomgående i studien har medfört att författarna försökt skapa en distans samt ett kritiskt förhållningssätt till sina egna erfarenheter angående sharenting. Författarna ser det faktum att de inte hade en personlig relation sedan tidigare till informanterna som positiv gällande tolkandet av materialet samt resultatet, då en vänskapsrelation hade kunnat påverka studiens reliabilitet (Bryman, 2011).

4.5 Validitet och reliabilitet

För att säkerställa att studien utförts på korrekt sätt och att resultatet blir så riktigt som möjligt har studiens validitet och reliabilitet genomgående kontrollerats. Validitet innebär det som studien avser att mäta medan reliabiliteten avser hur den insamlade datan mäts, tillsammans skapar de studiens pålitlighet. God validitet och reliabilitet är en förutsättning för att studiens resultat ska kunna generaliseras till att gälla andra individer i samma urval (Bryman, 2011). Genom att beskriva studiens tillvägagångssätt, vilka överväganden som gjorts och varför, hur urvalet av informanter gjorts samt hur intervjuerna har genomförts har studien strävat efter att nå transparens. I studien har ett kritiskt synsätt genomgående tillämpats för att säkerställa att allt insamlat material tagits i beaktning (Bryman, 2011).

Ett problem som möjligen kan ha format studien är att ledande frågor omedvetet kan ha ställts under intervjuerna vilket kan påverkat informanternas svar och studiens resultat (Kvale, 2014). Författarna har inga större erfarenheter av intervjuer som metod vilket kan ha påverkat intervjuens tillvägagångssätt (Bryman, 2011). Författarna har därför förlitat sig på tidigare forskning om ämnet för att öka studiens tillförlitlighet. De intervjuer som genomförts på offentliga platser kan ha medfört att fokus förflyttats från intervjun till distraktioner i omkringliggande miljö. Majoriteten av intervjuerna har genomförts där barn varit närvarande på olika sätt vilket kan ha bidragit till att både informantens och författarnas fokus förflyttats från samtalet till barnet. Genomgående i studien har egen förförståelse och tankar om sharenting uppmärksammats för att inte låta egna subjektiva tolkningar och erfarenheter prägla studiens resultat. Studien har därför strävat efter att genomgående överväga samt lyft fram flera infallsvinklar från tidigare forskning, teori och den insamlade empiriska materialet för att skapa ett tillförlitligt resultat.

4.6 Forskningsetiska överväganden

Etikens regler bör alltid vara självklara och närvarande i ett forskningsprojekt (Aspers, 2011). Etiska frågeställningar aktualiseras under flera faser av en undersökning. Genomgående i studien har de etiska forskningsprinciper och överväganden beaktats. De grundläggande etiska principerna berör frivillighet, integritet, konfidentialitet och anonymitet för de individer som är direkt inblandade i studien (Bryman, 2011). Vid publicering av informationsbrevet i föräldraforumet på Facebook redogjordes informanternas rättigheter, som sedan kom att återupprepas och fördjupas vid tillfället för intervjun. Samtliga informanter i studien har blivit informerade om studiens syfte och upplägg enligt samtyckesprincipen. Varje informant har informerats om sin rätt att bestämma över sin medverkan. Informanterna har upplysts om att deras deltagande är frivillig och att de har rätt att avbryta sin medverkan när de vill, utan att behöva ange skäl till varför (Bryman, 2011). I studien har ett medvetet val gjorts i att inte upplysa informanterna om alla detaljer gällande studiens innehåll. Informanterna har fått veta att studien ämnar undersöka föräldrarnas tankar om sharenting och barns integritet men det har inte fått veta redan konstaterade konsekvenser sharenting. Bedömningen gjordes att det fanns en risk för att informanternas svar och åsikter hade kunnat påverkas om de informerades om för mycket detaljer som framkommit genom tidigare forskning. Även Bryman (2011) framhåller att det kan vara svårt för forskaren att ge informanterna absolut all information om studiens syfte. Information som skulle kunnat medföra negativa konsekvenser för informanterna har dock inte undanhållits (a.a.)

Uppgifter om informanterna har behandlats med största möjliga konfidentialitet. I enighet med de etiska principerna har informanternas personuppgifter förvarats på ett sådant sätt att inte någon obehörig kan komma åt dem. Informanterna har informerats om att de uppgifter som samlas in enbart var för studiens syfte och inte ska användas till något annat (Larsen, 2009). Innan intervjuerna har samtycke inhämtats till att spela in intervjun för att senare kunnat transkribera dem. Samtliga informanter ha samtyckt till inspelning av intervju. Informanterna har informerats om att ljudfilen med intervjun kommer raderas så snart transkriberingen är klar. Denscombe (2018) menar att det inte ska finnas någon möjlighet att identifiera informanterna när resultatet publiceras. Det ska inte heller på något sätt gå att koppla samman en informants berättelse med dennes identitet (a.a.). Då fiktiva namn inte helt eliminerar möjligheten till att identifiera en individ har det inte använts i studien (Bryman, 2011). Därför har informanternas namn helt anonymiserats i studien och kommer i analysen att benämnas som förälder eller informant.

Studien har inte haft för avsikt att göra intrång i informanternas privatliv. Baserat på intervjuguiden har frågor undvikits som för informanterna kan upplevas som för privata eller personliga. Informanterna har vid intervjutillfället upplysts om att de kan välja att avböja att svara på frågor utan att behöva förklara sig (Bryman, 2011). Intervjuguiden har noggrant granskats för att försäkra att ingen fråga kan leda till att deltagarna lider skada, eller att deltagarna upplever ett inskränkande mot privatlivet. Beaktning har tagits till att ingen informant ska kunna uppleva negativa konsekvenser till följd av att ha deltagit i studien (Denscombe, 2018).

4.7 Arbetsfördelning

Arbetet med studiens olika avsnitt har delats upp jämnt mellan författarna för att effektivisera arbetet och för att minimera risken för tidspress. En prioritering som gjorts från studiens start var att skriva tillsammans i den mån det var möjligt. Det sågs som en fördel då det fanns möjlighet att belysa idéer, tankar och funderingar med varandra som bidragit till diskussioner. Det har likaså bidragit till att författarna har kunnat stötta varandra i studiens framväxt. Vid sju stycken av intervjuerna medverkade båda författarna och hjälptes åt med att föra samtalet. En intervju genomfördes endast av den ena författaren, Stina Magnusson, då Ellinor Benjaminsson inte kunde medverka. Vid transkriberingen har intervjuerna delades lika. Studiens resultat och analys samt avslutade diskussion har skrivits gemensamt. Under hela uppsatsprocessen har texten i sin helhet lästs igenom. I studiens slutskede har författarna vid flera tillfällen tillsammans läst igenom studien för att säkerställa att båda står bakom det som skrivits. Det bidrog till skapandet av en tydligare helhet samt en mer framträdande röd tråd i studien. Vid slutskedet bidrog diskussioner och funderingar till skapandet av nya tolkningar och upplevelser av en djupare förståelse för det insamlade materialet.

5. RESULTAT OCH ANALYS

I det här avsnittet kommer det resultat som återfunnits av det insamlade empiriska materialet att presenteras. Resultatet kommer att analyseras tillsammans med studiens tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter. Kapitlet inleds med en kort presentation av de åtta informanter som har deltagit i studien, presentationen är tänkt att hjälpa läsaren få en uppfattning av informanternas användning av sociala medier. I analysen kommer de intervjuade föräldrarna att presenteras som "informanter" och föräldrar i allmänt som "föräldrar". Upplägget har gjorts i syfte att särskilja och tydliggöra för läsaren vem som uttrycker vad. I analysen innefattar begreppet "delning" att föräldrar delar bilder på sina barn på sina sociala medier.

5.1 Presentation av informanter

Förälder 1: har ett barn som är sju månader gammal. Informanten använder mestadels Facebook och Instagram, cirka två-tre timmar per dag. På sociala medier brukar hen scrolla, kommentera och gilla vänners bilder, kolla videos och håller kontakt med släktingar. Läger själv upp enstaka statusar och bilder.

Förälder 2: har ett barn som är sexton månader gammal. Informanten har ett konto på Facebook men använder mestadels Instagram, cirka fyrtiofem minuter per dag. På sociala medier brukar hen mestadels scrolla i flödet.

Förälder 3: har två barn som är tre och ett halvt respektive fyra månader gamla. Informanten använder mestadels Facebook men även Instagram, cirka fyrtio minuter per dag. Använder sociala medier på natten i cirka en och en halv till två timmar. På sociala medier brukar hen mestadels scrolla i flödet.

Förälder 4: har två barn som är elva och ett halvt respektive två och ett halvt år gamla. Informanten använder Facebook och Instagram, cirka en timme per dag privat och cirka fyra timmar per dag för jobb. På sociala medier brukar hen mestadels scrolla, titta på evenemang, kolla butiker och reklam.

Förälder 5: har två barn som är tre år gamla. Informanten använder Facebook och Instagram, cirka två-tre timmar per dag. På sociala medier brukar hen vara aktiv i olika former av grupper på sociala medier där hen postar, gillar och kommenterar.

Förälder 6: har två barn som är tre och ett halvt respektive två månader gamla. Informanten använder Facebook och Instagram, cirka tre timmar per dag. På sociala medier brukar hen kolla evenemang och dela bilder.

Förälder 7: har två barn som är två och ett halv respektive tio månader gamla. Informanten använder Facebook och Instagram, cirka två till tre timmar per dag, främst kvällstid. På sociala medier brukar hen dela bilder, gilla andras och kommentera andras bilder och inlägg.

Förälder 8: har två barn som är nio respektive sex år gamla. Informanten använder Facebook cirka två timmar per dag. På sociala medier brukar hen kolla flödet och delar ibland inlägg.

5.2 Sharenting som coping och relationsbyggande

I kommande avsnitt kommer en analys presenteras kring hur föräldrars närvaro på sociala medier kan ta sig i uttryck. I ett första skede föreställs hur en föräldragrupp kan se ut och vad den kan uppfylla för funktioner för föräldrar. Sedan kommer informanternas upplevelser av den föräldragrupp som informanterna är medlem i på Facebook att redovisas.

5.2.1 Föräldragruppen som copingstrategi

Samtliga av informanterna i studien är medlemmar i samma föräldraforum på Facebook. Informanternas aktivitet på sociala medier såg olika ut men de lyfte fram liknande erfarenheter av forumet. Brosch (2016) redogör för hur dagens föräldrar uppfostrar sina barn i en digital kontext, vilket ger föräldrar en särskild möjlighet att utbyta erfarenheter om sina barn och sitt föräldraskap (a.a.). Liknande framkom i intervjuerna där flera informanter berättade att de i föräldraforumet både kan ta del av och själva dela erfarenheter med andra som varit eller befinner i liknande livssituation. Informanterna uppgav att de genom forumet kan få svar på frågor angående föräldraskapet som exempelvis för- och nackdelar med vaccination för barn, bra märken på blöjor, råd gällande utslag och sjukdomar med mera. Informanterna uppgav att de kan känna ett stöd i sitt föräldraskap via föräldraforumet. En informant berättade om just det stöd som forumet kan bidra till:

Det är mycket det här med att dela saker med andra som har varit i samma situation att om jag, det är någonting med mina barn där jag känner att jag har inte någon erfarenhet att ta av då kan jag skriva i en föräldragrupp på Facebook om vad det är som jag känner och få lite input från andra som har lite äldre barn som har upplevt det liksom. (Förälder 5)

Förälder ett berättar hur föräldraforumet, förutom att fungera som en plats för att få stöd i föräldraskapet, även kan vara en plats att få information om exempelvis förskolor och evenemang anpassade för barn i närområdet. Förälder ett berättade också hur forumet kunde bidra till att knyta nya kontakter med andra föräldrar. Flera informanter instämde med förälder ett att forumet har hjälpt och möjliggjort för dem att träffa andra föräldrar som blivit till nya vänner. Nedan delar förälder ett med sig av sin erfarenhet i form av stöd från föräldraforumet:

Alltså jag är ju en av väldigt få vänner som har barn. Nu i år är det en till inom min vänskrets som har barn så det var väl lite mer att få andra kompisar som är mammor i min ålder [...] Och sen typ, vid sjukdomar, tips på förskolor, exempel om någon skriver 'jag har de här eksemen' så kanske man kan få tips därifrån. För det är ju väldigt stor ålder, från 20 till 40–50 så det finns erfarna där som har jättemånga tips om saker man kan göra så jag känner att där kanske jag kan vända mig till någon och skaffa mig lite andra kompisar som förstår sitsen i att vara mamma, vad det innebär och dela med sig av erfarenheter och så. (Förälder 1)

Ett återkommande ämne bland informanterna var det faktum att de tillsammans med andra föräldrar använder föräldragruppen på Facebook som ett forum för stöd i syfte att känna sig mindre ensamma i sitt föräldraskap. Liknande tankar återfinns i Fox och Hoys (2019) studie där sharenting och sociala medier framställs som ett stöd för förstagångsförälder. I Fox och Hoys (2019) studie uppgav förstagångsmödrar sig uppleva en tid av nya förväntningar och tvivel som

kan leda till en känsla av sårbarhet. Det resulterade i att många nyblivna mödrar vände sig till sociala tillvägagångssätt för att söka andra i samma situation. Mödrarna kom enkelt i kontakt med andra mödrar på plattformar där de kunde dela med sig av sina erfarenheter och känslor till följd av föräldraskapet (a.a.). I studien görs kopplingar mellan Fox och Hoys (2019) tankar och informanternas svar till Tajfels (2010) sociala identitetsteori som innebär att individer kan stärka sin självkänsla med en känsla av grupptillhörighet och samhörighet med den sociala världen (a.a.). Liknande mönster har återfunnits i informanternas utsagor då informanterna uttryckte att de vänder sig till föräldragrupper på Facebook för att finna andra individer som befinner sig i en liknande livssituation, alltså föräldraskap. Informanternas aktivitet på föräldraforumet tolkas i studien som en sorts copingstrategi då forumet till stor del blivit en gemensam mötesplats för utbyte av tankar och åsikter för föräldrar. Liknelser ses mellan informanternas upplevelser av föräldraforumet och Fox och Hoys (2019) resonemang kring hur sociala medier kan användas som copingstrategi. Genom att utbyta tips och erfarenheter kan föräldrar uppleva en känsla av att vara mindre ensamma i en tid som präglas av stora förändringar (a.a.). Nedan följer ett citat av förälder ett som berättade att hen en gång publicerade ett inlägg i föräldraforumet då hen upplevde en känsla av ensamhet:

Jag har lagt upp en grej men det var just att jag sökte efter mammor i närliggande område som kanske ville ta en fika, för jag kände mig lite ensam då liksom. För alla vänner tar det inte alltid jättebra när man får barn för det blir en viss avundsjuka, liksom att du spenderar bara tid med ditt barn. Men det är ju så. Men det gick jättebra. Jag fick kontakt med jättemånga som bor i området som jag också bor i. De hade lite saker planerade och de tipsade om öppna förskolor och så. (Förälder 1)

Vidare beskriver Fox och Hoy (2019) hur mödrarna i deras studie använde sociala medier som copingstrategi för att hantera den stress och oro som kan uppkomma i samband med nytt föräldraskap. Mödrarna delade både sina egna sårbarheter, erfarenheter och personlig information i sociala medier men också information om barnets egenskaper, i syfte att söka stöd hos andra mödrar (a.a.). I de berättelser som informanterna återgav i studien fanns likheter till Fox och Hoys (2019) studie. Copingstrategin som Fox och Hoy (2019) beskriver möjliggjorde för mödrarna att söka bekräftelse, socialt stöd eller befrielse från stress, ångest och/eller depression som de upplevde (a.a.). Liknande känslor framkom i studien där flertalet informanter uppgav att de upplever att föräldraforumet fungerar som ett slags ventilations-forum där de kan söka stöd och synpunkter i allt vad föräldraskapet innebär. Det framkom att de dessutom kan stärkas i en känsla av att vara mindre ensamma. Ovanstående beskrivning från Fox och Hoy (2019) samt det som återfanns i informanternas utsagor om coping kopplas till Tews (2006) begrepp co-operative power. I studien tolkas begreppet som att föräldrar på föräldraforum gemensamt kan utöva en sorts makt för att stärka varandra i föräldraskapet. Det sker i form av utbyten av bland annat kunskap och erfarenhet. Förälder åtta uttrycker liknande erfarenheter nedan:

Nej men det kan väl vara intressant och roligt ibland att läsa om andra mammors vardag [...] och det är det rätt så nice att läsa att faktiskt många går igenom samma saker. Det kan kännas ensamt ibland och man kan tycka att 'nej det är bara mina barn som är så, det är bara mina som betar sig så' och fast det vet man ju innerst inne att det inte är så men det känns så emellanåt, just nu rätt så ofta. Men det är rätt så skönt att kunna bolla lite liksom andra har det likadant man kan

peppa varandra, man kan komma med stöd och tips och råd och så.
(Förälder 8)

Likt förälder åtta bekräftar flera andra informanter hur föräldraforumet kan bidra till att föräldrar stärks i en känsla av att inte vara ensamma i sina känslor av föräldraskapet. Informanternas tankar om ensamhet kopplas i studien till Tajfels (2010) sociala identitetsteori där individer bygger sin självkänsla genom grupper och hur de kan ge individen en känsla av att tillhöra den sociala världen. Genom grupptillhörigheten kan individen känna tillfredsställelse. Enligt Tajfel (2010) behöver en grupp bestå av flera individer som socialt och/eller psykiskt är bundna till varandra för att uppfylla behov, mål eller komma samman med gemensamma attityder och värderingar. Ett sådant ömsesidigt beroende leder till samverkande social interaktion, kommunikation, ömsesidig attraktion och inflytande mellan individer (a.a.), vilket föräldraforumet kan anses bestå av. I enlighet med Tajfel (2010) ses även samband till Tews (2006) co-operative power i anknytning till att både nyblivna och erfarna föräldrar tillsammans använder sina erfarenheter för att finna en samhörighet i föräldraforumet. De föräldrar med mer erfarenhet kan på så sätt använda sin makt i form av kunskap för att vägleda och råda mindre erfarna föräldrar. Förälder fyra framhäver att genom att dela sina tankar med andra likasinnade finns det en möjlighet till att skapa gemenskap:

Men jag tycker också det är ett jättefint forum där man faktiskt får lov att, man är ju med om något i sitt liv som man får dela med till andra, man kanske känner sig lite ensam och det är ju väldigt likt. Även om det känns allvarligt och väldigt stort då vilka blöjor man ska ha eller vilka strumpor tycker jag ändå att de vill visa sitt gulliga barn för omvärlden. Det kan jag tycka är liksom, ja men det är ju ändå att vi lever ganska ensamt och då får man ändå ganska mycket kontakt med varandra genom att dela någonting. (Förälder 4)

Det har ovan framförts att föräldraforumet kan bidra till en positiv känsla av gemenskap för dess medlemmar. Trots de många fördelar som informanterna uttryckte att forumet bidrog till, lyfte också några informanter fram en annan sida av föräldraforumet som tycktes vara av mer negativ karaktär. Informanterna menade att det ibland kunde finnas en negativ och dömande ton gentemot förskolor och samhället men även fördomar mot enskilda föräldrar (främst mödrar), så kallad *mom-shameing*. Det informanterna uppgav om föräldrars dömande och moraliserande tolkas i studien till Tews begrepp (2006) *collusive power*, då föräldrar gemensamt utformar sin makt genom att gå samman för att exkludera eller minska andras makt eller handlingsutrymme i föräldraforumet (a.a.). Nedan förklarar förälder tre hur hen upplever att föräldraforumet kan vara såväl positiv som negativ.

Den är lite farlig den gruppen för där är väldigt mycket såhär mom-shameing och moraliserande och lite sådär. Men framförallt är det bra för att det alltid är någon som kan svara på frågor om typ ja men det är mycket såhär 'åh ser denna pricken ut som vattkoppor, åh är detta mollusker' alltså såna saker så man behöver ja men generella tips och sådär. Men sen är det ju, man ska akta sig för vad man skriver i den just för att det är så mycket moraliserande. För den gruppen är så stor, det är flera flera tusen med. (Förälder 3)

I studien ses kopplingar mellan det förälder tre berättar ovan och Tajfels (2010) begrepp social jämförelse. Om individen överskattar värdet av sin egen grupp nedvärderar individen de grupper som individen inte tillhör. Individen positionerar sig i förhållande till andra i form av färdigheter, utseende, uppförande

och åsikter. Anledningen till det är enligt Tajfel (2010) att individen är i behov av positiv självkänsla från den grupp som individen tillhör (a.a.). I intervjuerna framkom att det i föräldraforumet finns olika åsikter om vad som anses vara rätt och fel att göra som förälder. Flera informanter uppgav att det kan finnas en nedlåtande ton mot föräldrar som tänker annorlunda, vilket i sin tur kan leda till just mom-shameing. Diskussionerna handlar enligt informanterna exempelvis om vilken typ av information och bilder som är "godtagbara" att dela på sitt barn på sociala medier samt i vilken utsträckning, det vill säga sharenting. Andra saker som kan diskuteras är föräldrars vardagsaktiviteter och syn på barnuppfostran. Det framkom av flera informanter att en stor oenighet bland medlemmarna i föräldragruppen var kring vaccination för barn. Diskussionerna i föräldraforumet om vaccination bidrar till att det finns en grupp föräldrar som är för medan en annan grupp föräldrar är emot vaccination för barn. En tanke som väcktes i studien var om de splittringar som finns i föräldraforumet och den mom-shameingen som uttrycks skulle kunna bidra till en negativ syn på en viss grupp av föräldrar. Splittringarna i gruppen kopplas till Tajfel (2010) som menar att individen i social jämförelse kan skapa ett "vi och dem" beteende och nedvärderar andra grupper av individer som individen inte tillhör. Det gör individen för att stärka sin egen självkänsla (a.a.). I samband med Tajfels (2010) identitetsteori ses i studien även kopplingar till Tews (2006) modell om makt och då främst till begreppet collusive power. Kopplingen görs då föräldrar på internetforum kan gå samman i grupp och exkludera eller minska andra föräldrars makt eller handlingsutrymme för att de skiljer sig från mängden. Vid fall där enstaka föräldrar har en dispyt återfinns likheter med begreppet oppressive power (Tew, 2006), då en individ använder sin makt till att utnyttja skillnader för att förbättra sin egen position och resurser på andras bekostnad (a.a.). En teori i studien är således att genom att moralisera och döma andra föräldrar skulle individen kunna stärka sig själv i sin egen självkänsla och i sin identitet i föräldrarollen.

5.2.2 Föräldrars delande av bilder på barn

Lipu och Siibak (2019) menar att sharenting till stor del präglar dagens föräldraskap. Mödrarna i Lipu och Siibaks (2019) studie upplevde sig tämligen bekväma med att dela bilder och information om och på sina barn på sociala medier (a.a.). Av informanterna i studien uppgavs av samtliga att de någon gång har delat en bild på sitt barn i sociala medier. Informanterna har delat bilder i olika omfattning medan en del av dem har slutat. Således blev det intressant att vidare studera hur föräldrar tänker om sharenting samt anledningen till att delat bilder på sina barn. Brosch (2018) menar att en individs privatliv bestäms av två delar; dels behovet av att hålla information om sig själv privat och dels behovet av självutlämnande för att upprätthålla sociala relationer (a.a.). Ett ämne som återkom av flera informanter var att de ser sociala medier som en dagbok där de kan dela med sig av tankar, bilder och sin vardag till andra. Några av informanterna uppgav att de själva uppskattar när deras vänner delar med sig av liknande inlägg på sociala medier. En majoritet av informanterna ansåg att det är mer accepterat att dela bilder på sina barn om föräldrar har sina sociala medieprofiler privata där föräldern själv kan välja vilka som kan se profilen. Samtliga av informanterna uppgav att de har sina profiler på Facebook och Instagram privata. Vid frågan varför informanterna valt att ha en privat profil återkom svaret att informanterna inte vill att utomstående ska få tillgång till deras inlägg, bilder och information. Svaren från informanterna tolkas utifrån det resonemang om individens privatliv som Brosch (2018) för. I den mening att informanterna uppgav att de vill dela med sig av sitt och sina barns vardag till

familj och vänner för att upprätthålla sociala relationer, samtidigt uppgav de att de inte ville dela med sig av informationen till människor som inte tillhör deras privata sfär.

Enligt informanterna är anledningen till att deras profiler är begränsade för att de själva kan välja de människor som ska kunna få ta del av deras profiler. Således menade informanterna att risken för att någon utomstående skulle se bilder eller deras inlägg minskade. Informanterna menade även att risken för att bilderna på deras barn skulle hamna i fel händer minskade genom att ha privata profiler. Flera av informanterna framförde just att en av deras största oro med sociala medier är att "fula, äckliga gubbar" skulle kunna få tag i bilderna på deras barn om de inte har privat profil. Brosch (2016) framhäver också risk gentemot barnet i form av exploatering. En av informanterna uppgav att hen har sin Instagramprofil offentlig. Anledningen till det var att informanten "*känner att poängen med sociala medier är just det här med att dela utanför min egen vänkrets*" (förälder 5). Informanterna uppgav sig ha olika tankar om till vilka de vill nå ut till på sina sociala medier. Informanterna frågades om hur deras vänkrets på sociala medier ser ut, för att bilda en uppfattning om till vilka människor som bilder och information delas till. Det framkom att informanternas vänkrets på sociala medier såg olika ut. Framst bestod följarna av vänner och familj samt gamla klasskamrater och bekanta som de inte har lika vardaglig kontakt med.

Vidare ställdes frågan om varför informanterna tror att föräldrar i allmänhet väljer att dela bilder och information på sina barn. Responsen såg olika ut, men med en del gemensamma uppfattningar. Framst uppgav informanterna att det finns en stor stolthet bland föräldrar att få visa upp sina barn för vänner och släktingar, något som görs enklast genom sociala medier för att nå flest. Ett flertal informanter beskrev att de upplever att föräldrar lägger in bilder på sina barn för att föräldrar söker någon slags bekräftelse. Förälder sex uttryckte att "*det mesta man lägger ut på sociala medier har ju säkert en bekräftelse, alltså gör man för att få en reaktion eller bekräftelse på någonting ju såklart*". Även Brosch (2016) diskuterar hur en anledning till varför föräldrar delar bilder på sina barn kan vara för att söka bekräftelse av andra (a.a.). Det framkommer av informanternas utsagor att föräldrar till viss del är medvetna om hur delandet av bilder kan medföra konsekvenser och risker för barn. Samtidigt väljer många föräldrar att ändå dela bilderna för att själva få bekräftelse. Således görs koppling utifrån informanternas utsagor samt Broschs (2016) resonemang om bekräftelse till Tews (2006) begrepp *collusive power*. Det innebär att makten utformas gemensamt för att minska eller exkludera andras makt (a.a.). Det tolkas som att föräldern utövar sin makt över barnet i syfte att stärka sig själv i form av bekräftelse.

En fråga som ställdes var varför informanterna själva delar eller har delat bilder på sina egna barn. Här återkom diskussionen om en känsla av glädje och stolthet vilket följdes av en vilja av att visa upp sitt barn för omvärlden. Förälder fyra uppgav att hens barn ju är hens största hobby och intresse och väljer därför att dela med sig av dem till andra. Förälder två menade desamma som ovan och att bekräftelse kunde vara en anledning till varför hen delar bilder på sitt barn:

Hmm ja egentligen vill man väl, eller ville jag väl på något vis visa upp honom liksom att... det handlar väl om någon typ av bekräftelsebehov då, tror jag liksom att ja att man kände sig stolt och ville dela det med andra. (Förälder 2)

Informanterna i studien uppgav att en annan anledning till att de delar bilder på sina barn är för att hålla kontakt med vänner och släktingar som de inte träffar regelbundet av olika anledningar, exempelvis geografiska skillnader. I Brosch (2016) framkom att många föräldrar delar bilder på sina barn i olika vardagssituationer (a.a.), något som även framkom av informanterna i studien. Förutom att dela vardagssituationer menade flera informanter att de vill visa sina följare barnets utveckling, exempelvis om barnet lärt sig krypa, gå eller prata i form av bilder eller videos. Det informanterna uttrycker framhåller Brosch (2016) som en möjlig orsak till sharenting då sociala medier tillåter individer att uttrycka sig fritt i sina sociala medier. Vidare menar Brosch (2016) att sociala medier också är en del i skapandet och upprätthållandet av sociala relationer med exempelvis släkt och vänner (a.a.). Flera informanter uppgav att deras släktingar och vänner efterfrågar bilder och videos på informanternas barn i de fall informanterna inte regelbundet delar bilder. Således tolkas det i studien som att en yttre press från omgivningen skulle kunna vara en bidragande orsak till varför föräldrar delar bilder på sina barn på sociala medier. Förälder två uppgav att en anledning till hans delande är att nå ut till ett stort antal människor snabbt och enkelt, vilket sociala medier ger möjlighet till. Enligt informanten var det en anledning till varför han valde att dela med sig av en bild på sin nyfödda son och varför han fortsatte dela bilder när barnet var äldre:

Det var väl först när han kom så var det ju liksom en bild att han var här istället för att behöva kontakta alla personligen så ansåg väl vi att det var lite lättare så, och sen så har det väl varit någon uppdatering liksom hur han ja hur han ser ut när han är två månader eller ja sådär liksom. (Förälder 2)

Förälder fyra uttryckte sina tankar beträffande normaliseringen av sharenting. Hen menar att de föräldrar som inte delar bilder skulle det kunna ifrågasättas av sina barn i framtiden, eftersom barnet då skiljer sig från mängden. Trots att det idag ses tillhöra vanligheten att dela bilder på sina barn på sociala medier framkom det undantag bland informanterna. Några informanter berättade att de har vänner som inte delar bilder på sina barn på sociala medier. Förälder tre berättade att *“jag vet jättemånga som inte lägger upp alls just för det här att de inte vet vad som händer med bilderna”* (förälder 3). Utifrån informanternas utsagor framgår att en anledning till att inte dela bilder på sina barn kan vara just för att bilderna inte ska hamna i fel händer och utsätta barnet för risk. Många av informanterna uttryckte en oro gällande vilka människor som finns på nätet, vilket tidigare har resonats i studien i form av *“fula, äckliga gubbar”*. Brosch (2016) framhäver att en konsekvens av sharenting är att barnet kan utsättas för risk av exploatering, exempelvis i form av pedofili (a.a.). Flera informanter framhöll just risken för exploatering som en konsekvens av sharenting. Vidare menade informanterna att föräldrar i allmänhet inte alltid reflekterar kring vad som skulle kunna hända med de bilder som publiceras. Exempelvis berättade förälder fem om en händelse i en grupp som hen är medlem i. En bild på ett barn som delats av en förälder i gruppen hade stulits av en annan användare som publicerat bilden på sin profil. I övrigt uttryckte flera informanter att de ansåg att föräldrar i allmänhet kan vara naiva i delandet av bilder på sina barn. Förälder sex uttryckte sin oro i hur stort och utspritt sociala medier har blivit och att förutom exploatering förekommer även andra risker. Hen menade på att bilder på sociala medier kan utsätta barn för konsekvenser gentemot andra i form av exempelvis mobbning och trakasserier. Ett resonemang som även återfinns i Brosch (2016), att bilder som delas kan

påverka barns relationer till andra personer, vilket kan skapa negativa konsekvenser för barn i både samtid och framtid (a.a.).

Enligt informanterna i studien kan alltså sharenting ses som ett sätt att hålla kontakten med vänner och familj, men det kan också vara ett sätt för föräldrar att söka bekräftelse genom bilder på sina barn. En tydlig ambivalens framkom hos informanterna i frågan om sharenting. Å ena sidan beskriver informanterna att föräldrar söker bekräftelse genom att dela bilder på sina barn och eventuellt inte tänker beträffande vilka konsekvenser det kan få. Å andra sidan svarar informanterna att en anledning till att många av dem själva delar bilder på sina barn är just för att få någon form av bekräftelse. Flera informanter uppgav att sharenting är komplext och att de inte tidigare funderat på varför de själva delar bilder på sina barn för andra att se. I enlighet med Brosch (2018) återfanns likheter i studien då föräldrar främst delar bilder på sina barn som ett uttryck av sin kärlek till dem (a.a.). Sharenting ses ofta som ett sätt för föräldrar att hylla sina barns liv, dock finns risken för att tänkandet kring konsekvenser hos föräldern fallerar. Likt Brosch (2018) fanns likheter i informanterna utsagor då föräldrar i slutändan möjligen ser främst fördelar med sharenting i och med det socialt stöd de får av andra, medan konsekvenstänket riskerar att falla (a.a.).

5.3 Skapandet av en identitet på internet

I följande avsnitt kommer en analys om hur föräldrar möjligen kan skapa sin egna identitet på sociala medier genom sina barn att presenteras. Vidare kommer frågan om hur föräldrar kan vara medskapare till barnets identitet utifrån de bilder föräldrar delar på barn på sociala medier analyseras. I analysen benämns identitet som en medvetenhet om sig själv som en unik individ samt en medvetenhet om sitt jag (Nationalencyklopedin, identitet). Barns integritet kommer genomgående att tas i beaktning och analysen kommer att ta stöd i bland annat Tajfels (2010) sociala identitetsteori.

5.3.1 Föräldrar som skapare av sin egen identitet

Tidigare i studien har det framkommit att en anledning till att föräldrar väljer att dela bilder på sina barn grundar sig i bekräftelsen från andra. I Tajfels (2010) sociala identitetsteori förklaras hur en individs självkänsla är beroende av den grupp som individen tillhör. Gruppen definieras av minst två individer som på något sätt, socialt eller psykiskt, är beroende av varandra för att exempelvis tillfredsställa behov eller dela gemensamma attityder och värderingar (a.a.). I studien ses likheter mellan det Tajfel (2010) framför och en individs grupptillhörighet på internet. En teori i studien är att sociala medier medför att individer kan tillhöra flera grupper som baseras på individens egenskaper, intressen och relationer. Exempelvis kan en individ tillhöra olika grupper och forum på sociala medier. I studien kan en grupp också vara individens vänkrets på sociala medier eftersom sharenting kan förekomma på individens privata profil. I enlighet med Brosch (2016) kan en anledning till varför föräldrar delar bilder på sina barn på sociala medier vara för att få bekräftelse av andra i form av likes och positiva kommentarer (a.a.). I studien tolkas bekräftelsen som en bidragande faktor till att föräldrar kan bli stärkta i sin egen grupptillhörighet som förälder och samtidigt stärkas i sin individuella självkänsla i enlighet med Tajfels (2010) sociala identitetsteori. I samband med det resonemang som förts nämner förälder fyra exempelvis att de bilder som föräldrar delar på sina barn skulle kunna uppfattas som en statusmarkör för föräldern. Förälder två beskriver hur en del föräldrar strävar efter att få fler följare på sociala medier på grund av sin

nätidentitet som kännetecknas av vissa egenskaper. Vidare berättar förälder två om hur hen observerat att föräldrar genom bilder på sina barn försöker utstråla sin identitet som "rolig".

[...] jag tror att man många gånger vill spela lite på det, så kanske ens profil går ut på att lite att man skämtar på sina barns bekostnad eller tycker det är lite kul sådär och det kanske är dels därför många har av dem har sin typ av följarskara som gillar den typ av konton tänker jag. Så jag tror att många som gör det, det hör till hela deras profil liksom så att säga. (Förälder 2)

I studien anses att sharenting eventuellt kan bli problematiskt i de fall där skapandet av föräldrarnas identitet blir på bekostnad av barnet. Flera av de informanter som deltagit i studien framhöll att de inte skulle utsätta sina barn för något på nätet som skulle kunna ifrågasättas av andra. Flera informanter uppgav att de funderar på om de själva hade velat att en liknande bild skulle delas på dem, innan de delar en bild på sitt barn. I studien görs liknelser mellan informanternas utsagor och det Brosch (2018) skriver, att många föräldrar resonerar kring barns integritet innan de delar en bild på barnet. Broschs (2018) slutsats är dock att föräldrar i slutändan ofta delar bilden ändå på grund av det sociala stöd föräldern får av utomstående (a.a.). Vidare menar Brosch (2018) att det inte endast behöver vara bilden på barnet som är av olämplig karaktär utan det kan faktiskt vara kommentarerna under den som förödmjukar eller kränker barnet (a.a.). Informanterna i studien nämnde dock inte något om kommentarer på deras bilder vid intervjun.

Flera informanter berättade om att en del föräldrar delar bilder på sociala medier för att visa upp sin livsstil. De ansåg att föräldrar upprätthåller en identitet som präglas av det som kan ses som samhällsnormer i de bilder som delas. Informanterna uppgav att många föräldrar vill visa upp ett förskönande liv för sina följare. Förälder ett uttrycker nedan vad hen tror en anledning kan vara till föräldrars delande av bilder på sina barn:

Många gånger så tror jag att det är att visa upp lite 'kolla på mitt härliga liv'. För sociala medier idag har ju ändå byggt upp en sida av att man ska leva enligt en viss norm, enligt ett visst sätt, ha hund, hus, Volvo, familj, vara gift, ha barn när du är i den ålder och ha bra jobb och pengar, så jag tror att många kanske influeras av det. Samtidigt som många kanske läser många mammabloggar eller pappabloggar där de lägger upp sina bilder, jag kan ju tänka att många tänker att 'jag vill också göra det'. (Förälder 1)

Med citatet ovan tolkas det i studien att föräldrar genom att dela bilder på sitt "härliga liv" kan skapa en självkänsla och identitet som präglas av den bild som de visar upp i sitt sociala nätverk. Förälder ett beskrev hur föräldrar kan influeras av andra föräldrar eller bloggare när de delar bilder på sina barn. I studien görs kopplingar mellan det förälder ett sade och Tajfels (2010) sociala jämförelse, att en individ kan identifiera och jämföra sig med sina idoler eller vänner för att stärka sin egen identitet (a.a.). Flera informanter lyfte fram hur det idag finns influencers på sociala medier med flera tusen följare som delar bilder på sitt liv och sina barn i olika situationer. Informanterna ansåg att det kan bidra till att tankegångar skapas hos föräldrar i allmänhet kring att man vill efterlikna det liv influencers lever. Tajfel (2010) menar på att individer grupperar sig i förhållande till andra genom bland annat åsikter och framgång i livet. Kopplingar görs mellan ovanstående resonemang och föräldrarnas vänkrets eller medlemskap i olika

grupper på sociala medier, som utmärks genom exempelvis gemensamma egenskaper. Således tolkas det i studien som att en del föräldrar känner ett behov av att visa upp bland annat sitt "härliga liv" kan ha flera bakomliggande orsaker. Enligt Tajfels (2010) sociala identitetsteori skulle en möjlig följd av föräldrarnas användande av sociala medier vara att det bidrar till en känsla av att de tillhör den sociala världen samtidigt som de ges möjlighet att stärka sin egna sociala identitet (a.a.).

5.3.2 Föräldrar som skapare av barnets identitet

Att föräldrar kan skapa sin identitet på sociala medier genom sina barn framgår ovan. I studien ställdes frågan om även barns identitet kan skapas utifrån de bilder föräldrar delar på dem på sociala medier. Lipu och Siibak (2019) menar att föräldrar har möjlighet att kontrollera vilken information som delas på deras sociala medier. Samtidigt har barn ofta väldigt liten eller inte någon kontroll över hur eller vilka bilder samt information som föräldrar delar på dem. Det är således föräldrar som har makten att besluta om vilken information och vilka bilder som ska finnas på sina barn i sociala medier (a.a.). Enligt Choi och Lewallen (2017) börjar barn forma sin identitet tidigt i livet. Det är föräldrar som fattar ett beslut om att representera sitt barn på nätet då de delar en bild på eller information om sina barn (a.a.). I intervjuerna diskuterade flera informanter om hur föräldrar direkt eller indirekt kan vara medskapare till sina barns identitet, innan barnen givits möjlighet att utforska den själv. Förälder fyra uttrycker nedan hur hen tror att föräldrar kan vara medskapare av barns identitet och intressen:

Jag tror det är en del av en och det är också någonting som, i vår tid att vi skapar våra barn på något sätt. Vi ger dem leksaker och kläder och intressen och väljer att skriva om dem och det är att i vår tid så skapar vi allting. (Förälder 4)

Hur föräldrar väljer att framställa sina barns identitet genom sharenting har visat sig se olika ut. Likt det resonemang som tidigare förts kan föräldrar exempelvis skapa sin identitet på bekostad av barnet genom att publicera bilder föreställande barnet som de uppfattade som "roliga". Huruvida barn själva upplever att bilder skapar deras integritet är i studien inte möjligt att få svar på, eftersom barn inte deltagit i studien. Kopplingar görs däremot till Lipu och Siibaks (2019) studie där tillfrågade barn uppgav att deras föräldrar delat bilder då barnet presterat inom till exempel sport eller skolarbete. Bilderna av det slag medförde att barnet upplevde en positiv identitet på nätet. Samtidigt kunde de bilder som inte uppfattades som smickrande för barnet reflektera negativt på dess självbild (a.a.). Choi och Lewallen (2017) menar att de bilder som föräldrar delar på sina barn kan bidra till att det idag finns en konsekvent representation av barn i sociala medier som bygger på stereotyper. I sin tur kan de påverka barns uppfattning om samhället och sin egen könsroll (a.a.). I studien görs kopplingar mellan det som Lipu och Siibak (2019) samt Choi och Lewallen (2017) skriver och det resonemang som tidigare förts angående föräldrars vilja att visa upp ett "härligt liv" på sina sociala medier, men även hur föräldrar kan välja att endast visa barnet bästa sidor. Förälder sex uttrycker nedan liknande tankar:

De flesta människor lägger ju upp dem bilder som är, där allting är i harmoni typ eh, det är ju väldigt sällan man ser den riktiga bilden av hur det är tror jag så alla bilder man lägger ut är väl konstruerade eller sådär så ja man lägger ut de bilder som visar ens barns bästa sidor kan man säga mmm. Det kan ju vara ett problem i sig. (Förälder 6)

Skapandet av barns identiteten kan också tolkas ur ett annat perspektiv än det som belysts ovan. Lipu och Siibak (2019) kom i sin studie fram till att barn uttryckte negativa upplevelser när föräldrar delat bilder på och information om dem som inte upplevdes som smickrande för barnet eller av andra. Bilderna kunde reflektera negativt på barnets självbild (a.a.). Förälder ett uppgav att hen tror att barn eventuellt i framtiden kan skämmas av att se bilder på sig själva som små. Hen drog liknelser till sin egen barndom och den upplevelse informanten hade av sig själv som överviktig. Enligt informanten var det en tid som även utmärktes av dåligt mående. Förälder ett uttryckte att hen idag inte tycker om att se bilder på sig själv från den tiden eftersom det är en bild som inte representerar den hen är idag. I studien görs kopplingar mellan informantens utsaga och Choi och Lewallens (2017) resonemang gällande att barn formar sin identitet genom att observera, exempelvis bilder (a.a.). I enlighet med det Choi och Lewallen (2017) samt Lipu och Siibak (2019) skriver om hur identitetsskapande kan bidra till att en möjlig problematik skapas i de fall där föräldrar delar bilder på sociala medier som kan uppfattas ha en negativ framtoning på barn (a.a.). Utifrån resonemanget ovan finns i studien en tanke kring att barn genom att observera bilder på sig själva kan skapa sin identitet och självbild. I de fall barnet uppfattar bilderna som ofördelaktiga eller kränkande kan det eventuellt leda till att barnet utvecklar en negativ självbild och identitet vilket kan prägla barnet även i vuxen ålder.

5.4 Barns synlighet på sociala medier

Nedan följer en analys av hur barn framställs på nätet som framkommit i studien. Informanternas tankar kring varför de delar bilder på sina barn på sociala medier samt vilka maktaspekter, ansvar och konsekvenser det kan medföra kommer utforskas. Slutligen presenteras en analys gällande vilken typ av bilder informanterna publicerar på sina barn. Avstamp görs i barnkonventionens inkorporering i svensk lag 2020 samt huruvida informanterna i studien upplever att det krävs mer information om barn i sociala medier, samtycke och integritet. En diskussion angående barns integritet kommer att föras genomgående i avsnittet.

5.4.1 Vilka bilder delas på barn

Då det i studien har framkommit att samtliga informanter själva någon gång delat bilder på sina barn på sociala medier frågades informanterna hur de bilder som publicerats sett ut. Det framkom att de bilder som delats sett olika ut från förälder till förälder. Många av informanterna uppgav att de delat bilder där barnets ansikte syns, medan andra informanter har valt att dölja barnets ansikte. Informanterna berättade att bilder de har delat är bland annat tagna vid lekplatser, djurparker, stranden, olika årstider, familjebilder samt när barnet uppfattas som glatt eller gulligt. De flesta av informanterna uppgav att de bilder som de delat på sina barn i sociala medier oftast varit spontana bilder som är tagna i stunden. Några informanter uppgav att de vid enstaka tillfällen arrangerat bilder i form av exempelvis månadsbilder, där man kan följa barnets utveckling månad för månad. Många av informanterna berättade att de ofta för en diskussion med sin partner innan de publicerar bilder på sina barn i sociala medier. De förklarade att eftersom barnet är deras gemensamma bör även beslutet om vilka bilder som ska publiceras på barnet vara gemensamt. Flera av informanterna nämnde att vänner och familj gärna ska eller till och med måste fråga om samtycke från föräldrarna innan de delar en bild på föräldrarnas barn i sina sociala medier.

Samtliga informanter i studien förklarade vilka bilder de själva ansåg vara lämpliga samt mindre lämpliga att dela på barn i sociala medier. Många informanter uppgav att de enbart publicerat bilder av sådant slag som de själva hade varit bekväma med om det var dem som var med på bilden. Ett återkommande ämne som lyftes av flera informanter var bilder föreställande barn som var eller fanns antydande till vara, nakna. De informanter som berörde ämnet var eniga om att de inte anser att det är lämpligt att publicera bilder av sådan karaktär. Anledningen till det var enligt informanterna risken för exploatering, vilket även Brosch (2016) resonerar kring som en möjlig konsekvens av sharenting. Det framkom i intervjuerna att informanterna var oroliga för liknande konsekvenser för sina barn som framkommit i Broschs (2016) studie. Många av informanterna uppgav att de därför endast publicera bilder där barnet är påklätt. I Broschs (2016) studie angav drygt hälften av de tillfrågade föräldrarna att de hade delat minst en bild på sitt barn som kunde uppfattas som olämplig, ofta föreställande barnet naket eller halvnaket (a.a.). Till skillnad från det som framkom i Brosch (2016) studie var det ingen av informanterna i studien som uppgav att de själva publicerat vad för dem ansågs vara olämpliga bilder, frågan ställdes dock inte av författarna. Däremot uppgav flera informanter att de sett många andra föräldrar på sociala medier som delat bilder där barn befunnit sig i vad som kan tyckas en utsatt position. Exempelvis kunde bilderna föreställa barnet som lättklädd eller naket, objektifiera. Enligt informanterna var de bilderna ofta tagna när barnet befann sig i badkaret, på skötbordet eller på stranden. Förälder åtta berättade om en bekant som publicerat filmer på sin dotter då hon dansar i bar midja, tight topp och en kort kjol. Förälder åtta ansåg personligen att filmerna var av opassande karaktär eftersom det *“indirekt är en nioåring flicka som blir ett objekt liksom. Ja men då tänker jag att då har man inte tänkt längre än att man är stolt liksom.”* (Förälder 8). Brosch (2016) skriver i sin studie hur föräldrar riskerar att bryta mot barns rätt till integritet då de delar bilder eller information på sina barn som upplevs som allt för genanta eller privata. Föräldrar har en skyldighet att skydda sina barns integritet på nätet (a.a.) men tillsammans med informanternas utsagor framkommer att sharenting kan bidra till motsatt effekt, som Brosch också framhäver (Brosch, 2016).

Ovan har ett resonemang beträffande barns risk för exploatering förts. Många av informanterna i studien ansåg att de själva tänker noggrant efter innan de publicerar bilder på sina barn just för att inte utsätta dem för någon risk. En fråga som har bearbetats i studien är om integritet endast är förknippat med nakenhet. Integritet är enligt Brosch (2018) ett svårdefinierat begrepp men kan förklaras med att genom olika handlingar kunna göra sig mer eller mindre synlig för andra (a.a.). Nationalencyklopedin definierar integritet som rätten att få sin personliga egenart och inre sfär respekterad och att inte utsättas för personligen störande ingrepp (Nationalencyklopedin, integritet). Kopplat till sociala medier tolkas det i studien således som att barnets integritet kan handla om att synas eller inte synas på nätet. När barnkonventionen blir svensk lag kommer alla barn ha rätt till sitt privatliv enligt artikel 16. Utifrån tidigare resonemang i studien anses barnkonventionens artikel 16 inte respekteras till följd av sharenting. I studien tolkas privatliv som att få sin integritet respekterad och att privatlivet inte delas med andra i form av bilder och information utan barnets godkännande. Vidare finns en tanke i studien att de barn som är för små för att kunna uttrycka sin vilja eller illvilja till att finnas på nätet inte har möjlighet eller förståelse för att kommunicera vad integritet innebär för det enskilda barnet. Utifrån det här resonemanget väcktes en fundering i studien huruvida det finns en möjlighet att

föräldrar genom att dela bilder på sina barn på sociala medier, oavsett hur bilden ser ut, skulle kunna kränka barns integritet och rätt till privatliv enligt artikel 16 i barnkonventionen.

Eftersom de bilder som publiceras på nätet föreställande barn sätter ett avtryck för dem i framtiden (Brosch, 2016) frågades vad informanterna tror att deras barn kommer tycka om de bilder som publicerats på dem när de blir äldre. Informanterna upplevdes ta en något defensiv ställning då de uppgav att bilderna är harmlösa, därför kommer deras barn inte tycka något särskilt om bilderna. En följdfråga ställdes huruvida informanterna upplever att föräldrar tänker på barns åsikter och uppfattning i framtiden av bilder som publicerats. Svaren blev både ja och nej. Informanterna yttrade att många föräldrar tänker att barn inte kommer ta skada av de bilder som publicerats. Många informanter framhöll att det är svårt att veta hur deras barn kommer att reagera på bilderna i framtiden. Förälder sex resonerar enligt nedan:

eh, ja jag hoppas väl att de inte blir generade det är därför jag tänker på att inte lägga ut såna, alltså för mycket naket och sådär ah men också att de ska få, kul för dem att få en inblick i hur vardagen såg ut liksom och alltså då utifrån vad jag skrivit till bilderna det är lite, det kan man göra ändå även om man inte har bilder på sociala medier men det kanske får hamnar i ett annat sammanhang om det finns en text till eller så liksom eh så nämen jag tänker väl att det att dem ska tycka det är kul liksom att gå tillbaka i tidsflödet liksom eller ja hur det nu är upplagt om 15 år. (Förälder 6)

Många av de informanterna påpekade betydelsen av att tänka efter en extra gång innan man som förälder publicerar en bild på sitt barn i sociala medier. Informanterna ansåg att föräldrar bör tänka efter ifall de själva hade accepterat en liknande bild på sig själv på internet. Om de inte skulle acceptera det menade informanterna att föräldern bör avstå från att publicera bilden överhuvudtaget. Förälder sex berättar nedan sina tankar kring hur sitt barn eventuellt i framtiden kan uppfatta de bilder som publicerats på barnet:

[...] men någon gång har det ju slagit en tänker jag sådär ja vad kommer de tycka egentligen. Det är ju en helt ny grej liksom vi är ju inte uppväxta med det på samma sätt så det är ja, nä men det är svårt att veta men ja jag tror nog att det kan bli kul för dem, jag hade ju tyckt det nu när jag är stor. (Förälder 6)

Som förälder sex framhåller är inte dagens föräldrar uppvuxna i en generation där deras vardag och utveckling delats via bilder på sociala medier. Till skillnad från dagens generation barn som kan ha en identitet på internet redan vid en tidig ålder (Brosch, 2016) har den nuvarande generationen av föräldrar inte fått sin uppväxt dokumenterad på sociala medier. Huruvida barn kommer uppskatta bilderna eller inte i framtiden är i enlighet med informanternas utsagor svårt att förutspå då det är barnets egen framtida subjektiva uppfattning samt att det saknas forskning på ämnet.

5.4.2 Samtycke och maktaspekter

Ett huvudsakligt tema i intervjuguiden handlade om samtycke från barn i samband med sharenting. Frågan ansågs relevant utifrån studiens syfte samt att de diskussionerna i media kring sharenting främst handlat om bristen på samtycke från barn. Det har också varit ett återkommande tema i den tidigare forskningen som berörts i studien. Frågorna som ställdes i studien ämnade vara generella om

informanternas tankar om samtycke och bilder för att undvika att informanterna upplevde att svaren blev för personliga eller kritiska. Informanterna frågades om de tror att föräldrar generellt frågar om samtycke innan de delar bilder på sitt barn i sociala medier. Majoriteten svarade att de inte trodde att så var fallet. Några informanter menade dock att en del föräldrar gör det. Förälder två berättar enligt citat nedan om sina tankar kring samtycke i samband med sharenting:

Jag vet inte alltså jag tänker att det finns både och liksom, både de som frågar sina barn och de som inte frågar sina barn utan tycker det är en självklarhet att man bör dela familjebilder och sådär. Jag vet inte det finns nog två läger tänker jag. (Förälder 2)

Gemensamt för samtliga informanter var att de talade om ålder som en ram för tillstånd att dela bilder utan barnets samtycke. Informanterna menade att eftersom yngre barn inte har förståelse för vad det innebär att ha en bild på sig på nätet, anses det vara acceptabelt för föräldrar att bestämma vilka bilder som återfinns på barn i sociala medier. Liknelser sågs mellan det informanterna uttryckte och Lipu och Siibaks (2019) studie där det framkom att föräldrar vanligen hänvisade till barns unga ålder när de gick emot barns önskan om att finnas på nätet. Föräldrarna i Lipus och Siibaks (2019) studie motiverade sina handlingar med att de i sin föräldraroll har rätt att kontrollera och bestämma vilken information de delade om sina barn på sociala medier (a.a.). Vidare i intervjun frågades informanterna när en förälder bör fråga om samtycke till att dela en bild på sitt barn, vilket gav varierande svar. Några informanter ansåg att samtycke bör diskuteras med barn så tidigt som möjligt eller när barnet börjar visa intresse för sociala medier. Ett flertal av informanterna uppgav att föräldrar bör prata samtycke med sitt barn när barnet är införstådd i sociala medier och innebörden av att dela bilder. Informanterna hade delade tankar om var gränsen på den åldern går. Av de svar informanterna gav framkom olika ålderskategorier för när föräldrar bör fråga sina barn om samtycke innan delning av bilder; tidig skolålder runt 5-6 år, 10-12 år och tidig tonår. Förälder två uttryckte sina tankar kring frågan i nedanstående citat:

Men jag tror det är svårt så länge de inte är införstådda med konsekvenserna av det. Så jag tror att tills det att de förstår vad det innebär så så får man ju som förälder bestämma liksom vill man visa upp sitt barn eller vill man inte det så får man ju föra deras talan på ett vis tills jag vet inte vilken ålder men tidigt tonår kanske de förstår hela aspekten av det. Så det blir väl upp till föräldrarna tänker jag, till en början. (Förälder 2)

Informanterna upplevdes bli något motsägelsefulla i frågan om samtycke och de uttryckte ett flertal gånger att ämnet är mycket komplext. Informanterna upplevdes som inkonsekventa i sina svar på frågan om de själva frågar sina barn om samtycke innan de delar en bild. De flesta av informanterna uppgav att de inte frågar om samtycke innan de delar bilder på sina barn på sina sociala medier. Den främsta förklaringen var likt tidigare resonemang; att informanterna anser det vara acceptabelt då de känner till sina följare samt att barnet inte har ålder och mognad nog till att förstå innebörden av att finnas på internet. Informanterna påpekade även att bilderna de själva lade upp mestadels var harmlösa. Ännu ett återkommande tema från informanterna i frågan var att deras barn är omyndiga och därför är det föräldrarnas ansvar att bestämma över barnets närvaro på internet. I studien ses liknelser mellan informanternas tankar om samtycke och till Lipu och Siibaks (2019) studie där föräldrarna ansåg sig ha rätten att bestämma över barnets internetidentitet tills dess att barnet är vuxet nog att bestämma själv (a.a.).

En förälder uttryckte sig om just barns myndighet vilket följer i nedanstående citat:

Jag tror väl att många föräldrar tänker väl att ja det är ju barn, de är små, det förstår inte, de är fortfarande under arton, de är inte myndiga så bestämmer föräldrarna och det är föräldrarnas telefon som har tagit bilderna. Och det är föräldrarnas konton på Facebook eller vilken media det kan vara. Och då tänker de att nej då gör jag väl som jag vill då. Och det är egentligen väldigt synd att inte göra barnen delaktiga i det tycker jag. För de har ju rätt att få säga till om saker och ting fast att de är under arton. (Förälder 8)

I samhörighet med det informanterna har uttryckt och det som återfinns i den tidigare forskningen, anses frågan om sharenting och samtycke vara komplex och kan ses ur flera olika perspektiv. Enligt Lipu och Siibak (2019) bör en förälder skydda sitt barns integritet och därmed inte avslöja någon personlig information förrän barnet själv kan ta ställning (a.a.). I enlighet med Tews (2006) protective power bör den som befinner sig i en maktposition skydda de som befinner sig i en utsatt position (a.a.). I studien tolkas det som att en sådan maktposition kan finnas i relationen mellan förälder och barn. Samtidigt menar Lipu och Siibak (2019) att andra författare argumenterar för att det ska finnas ett mer barncentrerat perspektiv på föräldrarnas rättigheter och att det är föräldrar som har rätten att bestämma över barn (a.a.). Frågan kan dock anses än mer komplex och diffus då det inte finns särskild lagstiftning gällande integritet och bilder på barn på internet (Brosch, 2018). Det framgår enligt barnkonventionen att barn har rätt till privatliv enligt artikel 16 samt att barnets bästa ska komma i första hand enligt artikel 3. I och med inkorporeringen av barnkonventionen kommer samtliga artiklar inom en snar framtid verka som svensk lag. En fråga som uppkommit i studien är huruvida lagstiftandet av artikel 16 och artikel 3 i barnkonventionen kommer förhålla sig till sharenting samt hur det kommer tas i beaktning i samhället.

Brosch (2018) diskuterar i sin studie att det idag finns åldersgränser på de flesta sociala medier och därför borde information och bilder på barn under åldersgränsen inte finnas på internet. Trots åldersgränser återfinns flera barn på nätet bland annat som en konsekvens av sharenting, många gånger utan att de själva vet om det (a.a.). Lipu och Siibak (2019) framför dessutom att många föräldrar är medvetna om sitt barns ogillande av sharenting, trots det fortsätter föräldrar att dela bilder på sina barn på sociala medier (a.a.). I samtal med informanterna fördes ett liknande resonemang. Informanterna menade att deras konton på sociala medier, som tidigare nämnts, är personliga eller ses som en offentlig dagbok. Därför uppgav informanterna att de har valt att dela information och bilder på sina barn utan att fråga om barnets samtycke. I studien kopplas informanternas utsagor ovan samt tidigare resonemang angående föräldrars bekräftelse till Tews (2006) begrepp collusive power. Med collusive power menar Tew (2006) att makten utformas genom att individer går samman för att minska andras makt eller handlingsutrymme (a.a.). Det framkom av informanternas berättelser att föräldrar är medvetna om hur delandet av bilder kan medföra konsekvenser och risker för barn samt att det finns en medvetenhet kring att barn inte alltid gillar bilderna. Samtidigt väljer många föräldrar att ändå dela bilderna för att själva få bekräftelse. Flera informanter upplever dessutom att det är dem själva som äger kontot och därför bestämmer över sina sociala medier. Enligt en tolkning som görs i studien kan makt skapas mellan förälder och barn där föräldern antingen omedvetet eller medvetet kan använda bilderna på barnen och den respons de får för egen vinning. I det här fallet ses sharenting som en

kollektiv handling där föräldrar genom bilderna bekräftar varandra på bekostnad av barnens handlingsutrymme att bestämma över sin rätt att finnas på nätet, i enlighet med Tews (2006) collusive power. Föräldrars handlingar på sociala medier kan anses gå emot det Brosch (2018) framlägger om att föräldrar har en skyldighet att skydda sitt barns privatliv på nätet. Sharenting kan bidra till motsatt effekt då föräldrar inte ber om tillstånd att dela information och bilder på sitt barn på sociala medier (a.a.).

I studien framgår eventuella och möjliga konsekvenser för barns integritet till följd av sharenting. En tanke som uppkom i studien var den problematik beträffande de barn som inte betraktas ha ålder eller mognad till att ge samtycke och hur de riskerar att hamna mellan stolarna. Det finns en möjlighet att barns rätt till integritet överträds då de inte själva har förmågan att uttrycka och ge sitt samtycke. Vidare är det möjligt att yngre barn som faktiskt har förmågan att ge muntligt samtycke inte förstår innebörden eller möjliga konsekvenser av bilden som publiceras. Stoilova, Nandagiri och Livingstone (2019) menar att väldigt små barn har en låg medvetenhet och förståelse angående vilka risker delad information på nätet kan skapa i förhållande till deras integritet. Barn har upp till elva års ålder fortfarande svårigheter att vara källkritiska men de börjar förstå att delad information på nätet är förknippat med risker. Vidare menar Stoilova, Nandagiri och Livingstone (2019) att barn förlitar sig på att vuxna ska råda dem och skapa regler på internet (a.a.). I samband med sharenting har det i studien framkommit att föräldrar kan vara mindre kritiska till vad som delas på sina sociala medier. I studien anses således att en problematik kan bildas mellan föräldrar och barn, då barn förlitar sig på sina föräldrar om råd kring vilka bilder som får delas på internet. Kopplingar görs till Brosch (2016) som skriver att sharenting kan leda till en ny syn på integritet då det blir normaliserat att privatlivet tillhör det offentliga rummet. Enligt Brosch (2016) kan sharenting medföra att idén om integritet i framtiden kan komma att försvagas (a.a.). Liknande uttryck framkom i studien då en informant berättade om sina tankar kring hur normaliserat sharenting har blivit *“alltså det känns ju spontant som ett intrång lite om man tänker lite närmare på det”* (förälder 6). Informanten berättade vidare att barn ofta är medvetna om att bilderna tas men inte att de publiceras på sociala medier. Något som även Lipu och Siibak (2019) menar beträffande att barn inte har någon eller väldigt liten kontroll och vetskap om vilken information eller bilder föräldrar delar på dem. Det är på så sätt vuxna som har kontrollen över vilken information och vilka bilder som de väljer att dela på sina barn på nätet. Således är det de vuxna och inte barnet som har makten till att besluta huruvida barnet samtyckt till att finnas på nätet (a.a.). I studien dras kopplingar mellan informantens tankar och Lipu och Siibaks resonemang (2019) till Tews (2006) oppressive power, som menar att maktavaren använder makt till att förbättra sin egen position och resurser på andras bekostnad (a.a.). Föräldern kan genom att dela bilder på sina barn nyttja bilden på barnet för egen vinning i form av exempelvis bekräftelse från andra. Det kan sätta föräldern i en maktposition gentemot barnet då barnet eventuellt inte har möjlighet att uttrycka medgivande till bilden. Nedan följer ett liknande resonemang som en förälder förde under intervjun:

Alltså tills dess att barnet är liksom myndigt så bestämmer ju föräldern oavsett men just beträffande den här internet grejen så tycker jag att det är svårt alltså att det blir ett dilemma för att föräldern är såklart ansvarig för sitt barn men barnet i sig skapar sig ju en egen

person som kanske inte alls samtycker till det faktum att föräldern lägger ut material på internet. (Förälder 2)

I tidigare resonemang om makt, samtycke och integritet samt i informantens utsaga finner studien en koppling till såväl empowerment som till Tews (2006) begrepp om oppressive power. Enligt Løken (2007) samt Moran, Gibbs och Mernin (2017) innebär empowerment att individen upplever en känsla av att ha kontroll över och möjlighet till att styra sitt eget liv, en så kallad egenmakt (a.a.). I studien ses möjliga tendenser till brist på empowerment hos barn som utelämnas på internet av sina föräldrar. I det här sammanhanget att det är möjligt att föräldrar fråntar barn en del av sin egenmakt genom att dela bilder utan samtycke, eftersom barnet mister möjligheten att kunna bestämma huruvida hen ska återfinnas på sociala medier eller inte. Likt Brosch (2018) resonemang besitter föräldrar till stor del makt över vilka bilder och vilken information som publiceras på sociala medier av deras barn. Enligt Tengqvist (2007) definition av empowerment, att ökningen i makt för en part innebär minskad makt för en annan, görs i studien en tolkning att föräldrars makt över barn ökar vid publicering av bilder på sociala medier, medan makten och kontrollen över privatlivet minskar hos barnet (a.a.). I studien ses paralleller mellan empowerment (Tengqvist, 2007) och oppressive power (Tew, 2006). Det förklaras genom att barns handlingsutrymme i form av privatliv och integritet kan minska i samband med att föräldrar utövar sin makt genom sharenting, antingen medvetet eller omedvetet. En informant berättar nedan om sin syn på föräldrars ansvar och makt vid sharenting:

Jag tänker att barnet är ju föräldrarnas barn och att det är föräldrarna som bestämmer om sitt barn men det innebär ju också att man har ett stort ansvar för vad man publicerar [...], jag tror många är så naiva, att den här bilden är ingenting det är ju bara ett litet barn. (Förälder 3)

Det som ovanstående informant uppgav om naivitet och små barn var ett återkommande tema i många av informanternas utsagor. Flera informanter såg delandet av bilder på barn på sociala medier som mer acceptabelt desto yngre barnet var. Det framkom att många informanter ansåg att det inte är förrän barnet förstår innebörden av sociala medier som en förälder bör fråga om samtycke. Även här kunde en obalans om makt och ansvar synas i studien, likt det resonemang som tidigare förts kring makt, integritet och samtycke. Samtidigt som informanterna menade att man inte bör publicera bilder utan tillstånd av barnet, ansåg också många att det är mer acceptabelt att publicera en bild då barnet är för ung för att ge samtycke eller inte har förståelse för sociala medier. En annan informant resonerar enligt nedan huruvida föräldrar kan få samtycke från yngre barn:

Nej det kan ju inte ett barn göra i den åldern såklart. Alltså det är jättesvårt. Jag förstår ju föräldrarnas roll liksom att man vill visa hela världen vad man har åstadkommit men jag tänker att är barnet så pass litet så som jag själv gjorde när mina var mindre kanske de inte förstår vad det innebär att vad jag gör eller vad min man gör att ändå tänka vilken typ av bild det är. Sen har man ju alltid möjligheten att radera dem i efterhand om man känner att det här vill jag inte ha eller att barnen känner att det finns bilder på dem, att man tar bort det i efterhand. Men det är svårt. Det är ju ett dilemma. Det är det ju. (Förälder 8)

Likt det förälder åta uttrycker uppstår ett dilemma mellan vad som kommer först, är det föräldrars rättigheter eller barns rättigheter? Frågan kan ses som problematiskt till följd av sharenting med hänvisning till Brosch (2016) som menar att något som delas på internet sätter ett fotavtryck som kan ge konsekvenser för barnet i framtiden. Ett fotavtryck som idag till stor del bestäms av föräldrarna (a.a.). Vidare menar Lipu och Siibak (2019) att det saknas samförstånd mellan föräldrar och barn angående vilka bilder som får publiceras på sociala medier. Lipu och Siibak (2019) ansåg att i familjer där regler finns upprättade kring integritet på nätet tenderar reglerna endast att gälla för barnen och inte för föräldrarna. Konsekvenser av att föräldrar inte har barns integritet i beaktning vid sharenting kan i sin tur orsaka stress och konflikter i relationen med barnet (a.a.). I studien syns eventuella möjligheter till att undvika konflikter i relationen mellan föräldrar och barn genom att använda sig av Tews (2006) co-operative power. Därigenom kan föräldrarna tillsammans med barnet fokusera på att föräldrarnas makt och inflytande ska användas till att skydda barnets integritet och privatliv på sociala medier i samförstånd. På så sätt utformas makt genom kollektiv handling med fokus på att makten ska användas för att skydda utsatta (Tew, 2006).

5.4.3 Information om samtycke och sociala medier

I Lipu och Siibaks (2019) studie framkom att en majoritet av de ungdomar som intervjuats upplevde att deras föräldrar inte respekterade deras integritet på nätet (a.a.). I studien ställdes därför frågan till informanterna om de ansåg att det skulle behövas mer information angående delande av bilder och samtycke, både till föräldrar och till barn. Frågan lyftes fram i och med barnkonventionens kommande inkorporering i svensk lag men även med hänsyn till barns integritet som debatteras i samband med sharenting. Det framkom att flera av informanterna tyckte att det borde finnas mer information till barn gällande bilder på nätet och samtycke. Många av informanterna ansåg att informationen skulle ges till barnen och användas som verktyg att säga ifrån sina föräldrars sharenting. Varifrån informationen skulle komma gav informanterna olika svar på. Några menade på att det var skolan som hade det största ansvaret att lära barn om samtycke eftersom det är där barnen vistas mest. Andra menade att informationen skulle komma ännu tidigare, redan vid förskoleålder. Förälder två nedan menade att det är viktigt att informationen ges på ett pedagogiskt vis:

Information till barnen liksom, på ett pedagogiskt sätt och då kanske inte från en förälder utan i så fall från en annan instans som är lite mer utbildad inom pedagogik tänker jag. (Förälder 2)

Förälder sju gav förslag på att skolan samt förskolan skulle kunna arrangera temadagar där de lär barn om deras rättigheter. Informanten menade att barns föräldrar då indirekt skulle få informationen genom att engagera sig i skolarbeten. Förutom skola och förskola menade förälder sju på att diskussioner om samtycke gällande bilder borde finnas på alla platser där barn vistas, exempelvis vid barnets fritidsaktiviteter.

Några informanter menade att det är viktigt att även föräldrar får information angående barns rättigheter på internet och sociala medier. Flera informanter ansåg att likaså här är det skolan som bör ta det största ansvaret. På vilket sätt själva informationen skulle ges var oklart för informanterna. Förslagsvis menade några informanter att ämnet borde belysas på föräldramöten. Det kom ett förslag från förälder sju att informationen skulle nå föräldrarna än tidigare, exempelvis redan

när föräldrar skrivs in på barnvårdscentralen. Föräldrar skulle då i ett tidigt skede få information om innebörden av sharenting, vad som händer med bilderna samt vem som äger bilden. Förälder tre menade att information om sharenting och sociala medier överlag ger möjlighet att *“de allra naivaste föräldrarna hade väl fått upp ögonen och insett att bilderna faktiskt ligger där”* (förälder 3). Förälder tre menade vidare att genom information hade de *“naiva”* föräldrarna kanske insett att andra människor ser bilderna som publiceras vilket hade kunnat bidra till eftertanke hos föräldrar. Genom att sprida information om sharenting och sociala medier menade förälder tre att föräldrar kanske förstår möjliga konsekvenser av delande av bilder gentemot barnet. Lipu och Siibak (2019) menar i sin studie att det är viktigt att öka föräldrars medvetenhet kring sharenting, dels för att barn ofta inte vill ta samtal med föräldrar gällande acceptabel informationsdelning och dels för att barn förväntar sig att föräldrar ska respektera deras åsikter (a.a.).

Några informanter menade på att det är alla i samhällets uppdrag att sprida information beträffande sharenting och dess möjliga konsekvenser. Främst för att lära föräldrar att lyssna på sina barn och fråga dem om samtycke samt för att såväl föräldrar som barn ska lära sig acceptera att ett nej är ett nej. Förälder åtta menade på att det behövs bättre kunskap om sociala medier och bilder överlag. Förälder åtta menade även på att en allmänt bättre kunskap om internet behövs i form av vilka faror som finns där, men också hur teknik kan fungera som ett hjälpmedel genom exempelvis pedagogiska appar. Förälder sju kom med förslag att staten skulle kunna göra en samhällskampanj om sharenting och samtycke. På så sätt skulle informationen nå en större mängd människor, inte enbart föräldrar. Det framkom av förälder sju att det var viktigt att alla människor med barn i sin närhet tar del av informationen exempelvis mor- och farföräldrar, släktingar och vänner eftersom även de ofta är aktiva i delandet av bilder på barn. Förälder åtta menade att det är allas uppdrag att själva skaffa information angående delandet av bilder och samtycke. Förälder åtta instämde med övriga informanter om att det är bra ifall skolan är delaktig med att utbilda barnen om samtycke kopplat till bilder på sociala medier. Förälder åtta menade däremot att det största ansvaret ligger på föräldrarna och att det ligger i föräldrars barnuppfostran att utbilda sina barn i ämnet.

Enligt Bohlin och Gurdal (2016) går det inte förutse konsekvenser av sharenting då diskussionerna om fenomenet är så pass nya att det inte finns tillräckligt med forskning på området (a.a.). I studien ses det som problematiskt eftersom det framkommit vilka följder och påverkan sharenting kan ha på barn. Det framkom i samtal med informanterna i studien att det finns en efterfrågan på kunskap och information. Dels angående delandet av bilder på barn i relation till barnkonventionen och dels barns samtycke och integritet. Det framkommer även en efterfrågan om allmän kunskap kring sociala medier. Det går, likt informanternas åsikt, att se att det finns ett behov av information till samtliga av samhällets medborgare. I studien ställer sig författarna frågande till huruvida det sociala arbetet kan vara behjälpligt med sådan information och kunskap.

5.4.4 Barnkonventionen blir lag 2020

Flera av informanterna i studien nämnde barnkonventionens inkorporering i svensk lag innan frågan ens hann beröras. Avsikten med frågor om barnkonventionen var att fördjupa sig i föräldrars tankar och åsikter kring den kommande lagen. Samtliga informanter uppgav att de var medvetna om att barnkonventionen kommer att bli svensk lag 2020. Några informanter uppgav att

de dock inte var införstådda i vilka förändringar lagen kommer att medföra. Andra informanter uppgav att de tagit del av de diskussioner som förts och artiklar som publicerats angående att det med barnkonventionen kan bli olagligt att publicera bilder på barn utan samtycke. Flertalet informanter ställde sig positiva medan ett fåtal ställde sig likgiltiga till barnkonventionens inkorporering i svensk lag. Förälder sex beskrev sina åsikter om vilken påverkan barnkonventionen kan ha på publicerandet av bilder på sociala medier:

Det är ju inget problem egentligen ju för att ehm, jag vill ju gärna, jag vill ju inte att någon annan ska dela en bild på mig som jag inte tycker är så bra eller lämplig, så att det skulle bli lag är väl inget problem egentligen det, det kanske till och med är bra för att det får föräldrar att kanske tänka till lite mer för att... dock vet jag inte riktigt hur det skulle fungera rent konkret sen i praktiken. (Förälder 6)

Likt förälder sex uppgav majoriteten av informanterna att de har svårt att föreställa sig hur lagen skulle efterlevas i praktiken samt hur en eventuell lagöverträdare ska straffas. Däremot ansåg många av informanterna att sharenting bör vara straffbart på något sätt, eventuellt böter men även fängelse beroende på hur bilden såg ut samt omfattning av delandet. Förälder tre uttryckte vikten av att göra det straffbart om man överträder lagen. Informanten menade att:

“jag tror att får det inga konsekvenser att man går emot det så tror jag inte folk... jag tror att folk är så fast i sina sociala medier att man tycker att det är viktigare.” (Förälder 3).

Flera informanter nämnde att det som de tror kommer att bli svårt är att bevisa huruvida en förälder har eller inte har samtycke från sitt barn innan de delar en bild på sociala medier. Flera informanter ställde sig frågande till vilka slags bilder som kan bli olagliga att dela eller om det kommer att gälla alla bilder. Informanterna uttryckte att det bör skapas en åldersgräns på när en förälder behöver fråga barn om samtycke. Informanterna ansåg vidare att för att sharenting ska bli straffbart krävs det tydligare ramar för hur individer ska använda sociala medier, särskilt beträffande barn. Förälder fem uttryckte att hen är kritiskt till barnkonventionen som lag då den inte är skriven som lagtext vilket medför att den är öppen för tolkning. Trots en någon tvetydig diskussion menade dock majoriteten av informanterna att de anser att barnkonventionens inkorporering är positivt för barnets bästa. Förälder åtta berättade om sin åsikt om barnkonventionens inkorporering i svensk lag:

Det är ett steg i rätt riktning känner jag. Jag menar som jag sa innan att de man har närmast dig får ändå se bilder på ett eller annat sätt om de träffar barnen ofta i verkligheten så jag menar Instagram och Facebook och så. Det kanske inte är människor man umgås med privat så ofta utan det är mer för syns skull utåt för att visa att mitt barn är så eller mitt barn är så. Då tycker jag det är bra att det regleras kanske i lagen också. Just för barnets skull. (Förälder 8)

Vilka rättsliga konsekvenser sharenting kan komma att få i samband med att barnkonventionen blir svensk lag 2020 är ännu oklart och något som framtiden får förtälja. Likt det som förälder åtta uttrycker kommer barns ställning i samhället att stärkas på olika plan, inte enbart genom de artiklar i barnkonventionen som tagits upp i studien. Samtliga informanter frågades därför huruvida de tror att det kommer ske en förändring i samhället gällande bilder föreställande barn på sociala medier när barnkonventionen blir lag. Informanterna uppgav att frågan är komplex och svårbesvarad. Mycket beror på vilken utrymme i den politiska

debatten frågan får och hur den belyses, samt vilken påföljd det kan bli att bryta mot lagen, enligt informanterna. Däremot uppgav flera informanter att de hoppades på att det skulle ske en förändring i föräldrars tankegångar kring barns integritet och samtycke beträffande bilder. Informanterna uppgav en förhoppning om att föräldrar eventuellt skulle tänka till en extra gång innan de delar bilder på sitt barn på sociala medier.

6. AVSLUTANDE DISKUSSION

Studien har avsett att belysa föräldrars tankar om sharenting samt satt sharenting i relation till barns identitet och integritet. Det har i studien diskuterats att sharenting är ett komplext fenomen som bekommer många. Studien är baserad på enbart internationell forskning då varken svenska eller nordiska studier återfunnits på ämnet. Författarna kan se ett behov av liknande forskning i ett nordiskt sammanhang då det i studien framkommit att sharenting har konsekvenser för barn samt att det råder brist på kunskap om ämnet hos professionella inom socialt arbete. Författarna ställer sig kritiska till att majoriteten av den tillgängliga forskningen fokuserar främst på mödrars tankar gällande sharenting. Vi är medvetna om att den här studien bidragit till ytterligare en studie där just föräldrars tankar är i fokus. Vi kan dock se ett stort behov för kommande studier att även lyfta fram barns synpunkter och tankar kring sharenting.

Studien har ämnat att lyfta fram samtliga av informanternas åsikter och tankar som uppstått i samtal, med hopp om en allsidig studie. I studien har det visats att sharenting kan ha en rad både positiva såväl som negativa följder. Sharenting kan bidra till att stärka såväl den egna identiteten som självkänslan och upprätthålla relationer till andra individer. Det har framkommit i studien att föräldrar med hjälp av sociala medier kan hålla kontakt med vänner och familj, dela erfarenheter och tips i forum med andra föräldrar, som i sin tur kan bidra till minskad känsla av ensamhet. Studien visade också att sharenting kan medföra kränkning av barns integritet samt att bilderna kan vara en del i forandet av en såväl positiv som negativ självbild hos barnet. Sålunda menar författarna att sharenting kan ha en följd på både barn och föräldrar som tar sig i uttryck i olika skepnader.

Författarna kan förutspå ett paradigmskifte i tankesättet hos dagens föräldrar och drar paralleller till när vi själva växte upp, i form av tidigare diskussioner gällande internet. Diskussionerna handlade främst om hur föräldrarna jobbade aktivt för att skydda barn på internet. Föräldrar var då sällan aktiva på samma internetforum som barn befann sig på. Det fanns en oro hos föräldrar gällande vad barn publicerade för bilder eller information om sig själva och familjen. Det var en återkommande diskussion som fördes i hemmet, skolan och media. Idag upplever författarna att oron och diskussionen har skiftat fokus hos den generation barn och föräldrar som förekommer idag och kopplingar görs till Tews (2006) resonemang kring makt. Förändringen kan ha medfört att makten har gått från protective power vilket innebär att föräldrars makt används för att skydda barnet, till att sharenting nu tenderar att medföra en oppressive power då barn kan anses nyttjas på nätet för föräldrarnas strävan efter bekräftelse. Det innebär dock inte att nutidens föräldrar är mindre beskyddande eller oroliga över barns förekomst på internet än förr, men i samband med sharenting kan föräldrarna själva bidra till att information och bilder på barnet finns på internet, något som inte alla alltid reflekterar över.

I studien har sharenting studerats utifrån bland annat olika maktperspektiv. Föräldrar kan ses ha makten att bestämma huruvida barnet ska återfinnas på sociala medier i form av information och bilder. Informanterna ansåg att en stor del till varför sharenting förekommer idag är att föräldrar väljer att dela bilder på sina barn för att själva söka bekräftelse. Författarna ställer sig kritiska till att barn exponeras på internet i den grad som de gör idag, särskilt om det är i syfte att ge föräldern bekräftelse. Informanterna uttryckte att flera föräldrar gör åtgärder för

att skydda sina barn på internet genom att bland annat ha privata profiler och begränsad följarskara. Trots det återstår faktum att barn faktiskt finns på sociala medier, ett val de inte alltid själva gjort. Idag ses sharenting oftast som en kärlekshandling från föräldrar som vill stolt visa upp sina barn, handlingen uppfattas däremot inte alltid som kärleksfullt av barnet (Brosch, 2018; Lipu & Siibak, 2019). Författarna anser att det behöver finnas en överenskommelse mellan barn och föräldrar beträffande samtycke, men ser även hur det kan skapa svårigheter eftersom sharenting idag ses som normalt såväl hos barn som föräldrar.

I studiens inledande del ställdes frågan om sharenting kan medföra en ny sorts social problematik, och i så fall, i vilken utsträckning och på vilket sätt det kan påverka det sociala arbetet. Det har i studien framkommit flera konsekvenser till följd av sharenting. Konsekvenser som författarna anser kan ha en påverkan på de frågor som i framtiden kan komma att präglade det sociala arbetet. Viktigt att poängtera är att vi inte menar att fenomenet sharenting i sig nödvändigtvis kommer få en direkt påverkan på det sociala arbetet. Snarare kan dess påverkan ses som mer indirekt då det är konsekvenserna av sharenting, i form av exempelvis barns identitetsskapande och självkänsla men även barns relationer i nutid och framtid, som mer direkt kan medföra ett behov av stöd och hjälp. Författarna anser däremot att det är svårt att i nuläget förutspå i vilken utsträckning och på vilket sätt konsekvenserna av sharenting kan komma att påverka det sociala arbetet i framtiden. Förutom att det finns en problematik för framförallt barn i konsekvenserna av sharenting, har ytterligare tre teman återfunnits i studiens resultat kopplat till sharenting. De olika temana anses även de vara relevanta för det sociala arbetet och dess framtida diskurs. För det första ställer sig författarna frågande till huruvida det verkligen är barnets bästa i enlighet med barnkonventionen (artikel 3) att finnas på internet vid tidig ålder med tanke på de risker som finns och konsekvenser som det kan medföra. Författarna ställer sig undrande till hur sharenting möjligen går emot barns rätt till privatliv i enlighet med barnkonventionen (artikel 16), då barn inte alltid ges möjlighet till att bestämma över eller ens är medvetna om sin förekomst på internet. I vilken mån barnkonventionens inkorporering i svensk lag kommer att påverka sharenting är svår att förutsäga då vi i ett så pass tidigt skede inte hunnit se några resultat. Vidare har det i studien avhandlats att digitalisering har en påverkan på det sociala arbetet samt hur avsaknaden av forskning om internetns påverkan på socialt arbete kan medföra en brist på kunskap och information hos professionella (Bohlin & Gurdal, 2016; Taylor, 2017), något som författarna anser kan medföra svårigheter i att öka medvetenheten om sharenting. Förutom att professionella efterfrågat kunskap (Bohlin & Gurdal, 2016) har även informanterna i studien angivit att det finns ett behov av information om sharenting och sociala medier överlag. Informanterna menar på att informationen skulle behöva komma från flera instanser för att nå ut till samtliga invånare. En möjlighet med spridning av information skulle kunna bidra till en större kunskap och förståelse rörande sharenting och dess möjliga risker och konsekvenser. Däremot är dagens kunskapsbrist om sociala medier och digitalisering inom det sociala fältet problematisk. Författarna anser att man inom det sociala fältet bör eftersöka mer information om sociala medier i övrigt eftersom sociala medier tenderar att medföra nya sociala problem som formar och styr det sociala arbetet på flera plan både nu och i framtiden (Taylor, 2017). Slutligen resonerar författarna likt Lipu & Siibak (2019) att barns relation och tillit till sin förälder kan brista i samband med sharenting. Författarna anser att ett bristande

förhållande mellan barn och förälder eventuellt kan behöva stöd av en tredje part i form av exempelvis samtal. Författarna anser då att exempelvis socialtjänstens roll och expertis kring familjen men också om samtal kan bli viktig för att lösa problematiken. Vidare upplever författarna att ett tydligare samförstånd mellan föräldrar och barn angående sharenting behövs. Samförståndet kan liknas vid cooperative power (Tew, 2006) där föräldrar och barn tillsammans skapar makt istället för att föräldrar har övermakt gällande beslut om barnets förekomst på nätet (a.a.). Det har framkommit att barn genom att återfinnas på nätet bland annat har en ökad risk för att utsättas för exempelvis exploatering (Brosch, 2016). Författarna anser att utifrån det sociala arbetets befogenheter, men även dess kunskap om exempelvis risk- och skyddsfaktorer, kan det vara till hjälp med sådant stöd samt informationsspridning till föräldrar, men också till barn. Således anser författarna att det sociala arbetet måste förbereda sig på konsekvenserna av sharenting. Författarna kan se hur man redan idag på exempelvis socialtjänsten arbetar med liknande problematik, såsom samtal mellan barn och förälder. Däremot anser författarna att en förståelse för fenomenet sharenting och vilka faktorer som ligger bakom delningen av bilder är viktig. Dels för att få en tydligare bild av hur problematiken från början uppstått men även för att få en förståelse över vilka bakomliggande drivkrafter som finns.

Då sharenting är ett relativt nytt och outforskat fenomen kan enbart generella slutsatser dras i studien. Författarna lyfter dock både positiva och negativa följder av sharenting för att belysa vikten av att skapa diskussion om ämnet. Vi kan i nuläget inte heller veta vilken påverkan barnkonventionens inkorporering i svensk lag kommer att ha rent rättsligt, därför bygger studien till viss del på spekulativa slutsatser. Hade studiens omfattning och tidsutrymme varit större hade författarna önskat att fördjupa och utöka studiens urval för att få fram mer tillförlitliga resultat. En vilja var att studien skulle fokusera på barns perspektiv på sharenting, men på grund av etiska överväganden fanns inte möjlighet att intervjua barn. Studien belyser ett tankesätt kring barns identitet och integritet som författarna inte sett liknande studier på, men kan se stort behov av. Studien lyfter fram att det sociala arbetet behöver förbereda sig inför eventuellt kommande problematik till följd av sharenting. Taylor (2017) menar att digitalisering kommer fortsätta utvecklas och att det sociala arbetet måste förbereda sig på en framtid där arbetet och problematiken kommer påverkas av teknikens framfart. Kunskapsbristen hos professionella behöver minska för att de ska kunna utföra ett bra socialt arbete i framtiden (a.a.). Författarna kan därför inför kommande yrkesutövning se ett behov av framtida studier om barns rättigheter i samband med sharenting. Dessutom hade det varit intressant att se vidare forskning på hur och om sharenting påverkas efter barnkonventionens inkorporering i svensk lag. Slutligen önskar författarna att studiens resultat ska lyfta intresse och eftertanke hos andra samt att den bidrar till fler diskussioner i samhället. Författarna betraktar att "tänk efter före" kan vara en bra tankeställare för alla användare av sociala medier.

REFERENSER

Alm, Björn (2018) *Sociala medier försämrar ungas självkänsla*. SVT Nyheter. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/sociala-medier-forsamra-ungas-sjalvkansla> (hämtad 2019-01-21)

Aspers, Patrik (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. 1. uppl. Malmö: Liber

Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter. (2016). Stockholm: BRIS

Birkler, Jacob (2012). *Vetenskapsteori: en grundbok*. 2. uppl. Stockholm: Liber

Bohlin, Margareta, Gurdal, Sevtap (2016) Social mobilisering och organisering via sociala medier. I Daneback, Kristian & Sorbring, Emma (red.) (2016). *Socialt arbete och internet: att förstå och hantera sociala problem på nya arenor*. 1. uppl. Stockholm: Liber

BRIS, 2019. Bilder som alltid finns kvar. I *Handbok för nätföräldrar*. Nätföräldrar.se <https://www.natforaldrar.se/bilder-som-alltid-finns-kvar> (hämtad 2019-12-04)

Brosch, Anna (2016) ‘When the child is born into the internet: Sharenting as a growing trend among parents on Facebook’, *New Educational Review*, 43(1), pp. 225–235. doi: 10.15804/ner.2016.43.1.19.

Brosch, Anna (2018) ‘Sharenting – Why do parents violate their children’s privacy?’, *New Educational Review*, 54(4), pp. 75–85. doi: 10.15804/ner.2018.54.4.06.

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Choi, Grace Yiseul, Lewallen, Jennifer (2017) ‘“Say Instagram, Kids!”: Examining Sharenting and Children’s Digital Representations on Instagram’, *Howard Journal of Communications*, 29:2, 144-164, DOI: 10.1080/10646175.2017.1327380

Collins English Dictionary (u.å). *Sharenting* <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sharenting> (hämtad 2019-11-12)

Daneback, Kristian, Sorbring, Emma (2016) Inledning. I Daneback, Kristian & Sorbring, Emma (red.) (2016). *Socialt arbete och internet: att förstå och hantera sociala problem på nya arenor*. 1. uppl. Stockholm: Liber

- Denscombe, Martyn (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur
- Drackner Ödquist, Karin (2018-06-13). *Barnkonventionen blir svensk lag 2020!*. Unicef
<https://blog.unicef.se/2018/06/13/barnkonventionen-blir-lag/> (hämtad 2019-12-13)
- Fox, Alexa K, Hoy, Mariea Grubbs (2019) ‘Smart Devices, Smart Decisions? Implications of Parents’ Sharenting for Children’s Online Privacy: An Investigation of Mothers’, *Journal of public policy & marketing*, 38(4), pp. 414–432. doi: 10.1177/0743915619858290.
- Grigic Magnusson, Anita, Franck, Olof (2019). *Kränkningar och mobbning på internet och sociala medier*. Skolverket.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/krankningar-och-mobbning-pa-internet-och-sociala-medier> (hämtad 2019-01-21)
- Kong, Stacy Lee (2019-10-21) *You need to stop ‘oversharenting’*. The Globe and the mail
<https://www.theglobeandmail.com/life/health-and-fitness/article-you-need-to-stop-oversharenting/> (hämtad 2019-12-22)
- Kamleitner, Bernadette, Mitchell, Vince (2019). ‘Your Data Is My Data: A Framework for Addressing Interdependent Privacy Infringements’, *Journal of public policy & marketing*, 38(4), pp. 433–450. doi: 10.1177/0743915619858924.
- Kvale, Steinar, Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Larsen, Ann Kristin (2009). *Metod helt enkelt: en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. 1. uppl. Malmö: Gleerup
- Lipu, Merike, Siibak, Andra (2019) “Take it down!”: Estonian parents’ and pre-teens’ opinions and experiences with sharenting’, *Media International Australia*, 170(1), pp. 57–67. doi: 10.1177/1329878X19828366.
- Lundberg, Rebecca 1 (2019-08-05 kl 06:00) *Experten om sharenting trenden; problematiskt med gränslösa föräldrar*. SVT Nyheter
<https://www.svt.se/kultur/experten-manga-konflikter-att-vanta> (hämtad 2019-11-11)
- Lundberg, Rebecca 2 (2019-08-05 kl. 06:00) *Föräldrar delar tusentals bilder på sina barn – nu kommer kritiken mot ”sharenting”*. SVT Nyheter
<https://www.svt.se/kultur/sharentingfenomenet-vacker-fragor-om-barns-integritet> (hämtad 2019-11-11)
- Løken, Kårhild Husom (2007) “Svaga röster ska också höras” - brukarmedverkan inom den psykiska hälso- och sjukvården. I Askheim, Ole Petter & Starrin, Bengt (red.) (2007). *Empowerment i teori och praktik*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Moran, Thomas E, Danette C Gibbs, Lauren Mernin. (2017) 'The Empowerment Model: Turning Barriers into Possibilities', *Palaestra*, 31(2), pp. 19–26.

Nationalencyklopedin (u.å). *Identitet*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/identitet> (hämtad 2020-01-04)

Nationalencyklopedin (u.å). *Integritet*.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/integritet> (hämtad 2019-11-12)

Stoilova, Mariya, Rishita Nandagiri, Sonia Livingstone (2019) 'Children's understanding of personal data and privacy online—a systematic evidence mapping', *Information Communication and Society*. doi: 10.1080/1369118X.2019.1657164.

Tajfel, Henri (red.) (2010) *Social identity and intergroup relations*. 1. paperback print. Cambridge: Cambridge Univ. Press

Taylor, Amanda. (2017) 'Social work and digitalisation: bridging the knowledge gaps', *Social Work Education*, 36(8), pp. 869–879. doi: 10.1080/02615479.2017.1361924.

Tengqvist, Anna (2007) Att begränsa eller skapa möjligheter. I Askheim, Ole Petter & Starrin, Bengt (red.) (2007). *Empowerment i teori och praktik*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Tew, Jerry (2006) Understanding Power and Powerlessness: Towards a Framework for Emancipatory Practice in Social Work, *Journal of Social Work*, 6(1), pp. 33–51. doi: 10.1177/1468017306062222.

BILAGOR

Bilaga 1- Informationsbrev

Hejsan!

Vi är stå studenter, Stina Magnusson och Ellinor Benjaminsson som går sjätte terminen på Socionomprogrammet, Malmö Universitet. Vi skriver just nu vårt examensarbete där vi är intresserade av att höra om föräldrars tankar kring sharenting, alltså att lägga upp bilder på sina barn på sociala medier. Vi söker mammor eller pappor till ett eller flera barn under 13 år som vill delta i intervju. Är du, eller känner du någon som skulle kunna vara intresserad av att ställa upp? Hör av dig till oss via PM eller genom en kommentar under inlägget!

Intervjun beräknas ta cirka 30 minuter och vi ser gärna att det sker via personligt möte eller Facetime. Vi befinner oss i Malmö men har självklart möjlighet att även ta oss till Lund. Deltagande är frivilligt och kan när som helst avbrytas, även under och efter studiens gång. Uppgifterna som lämnas syftar till att användas i examensarbetet. Din identitet kommer att anonymiseras i studien.

Då tidsramen för vårt examensarbete är begränsat är vi tacksamma för återkoppling om deltagande så fort som möjligt. För deltagande eller frågor vänligen kommentera inlägget eller skicka ett PM till oss.

Hoppas ni får en fin dag!

Mvh

Stina Magnusson och Ellinor Benjaminsson

Handledare: Michael Wallengren Lynch, Michael.wallengren-lynch@mau.se

Bilaga 2-intervjuguide

Sociala medier

1. Hur gammalt är ditt/dina barn?
2. Vilka typ av sociala medier använder du?
3. Hur mycket tid spenderar du på sociala medier per dag? - vad gör du där? (scrollar/postar/delar/gillar/kommenterar)
4. Hur ser din vänkrets på sociala medier ut (vilka som följer)? Nära vänner/ytliga bekantskaper/familj?
5. Har du privata eller offentliga konton? Varför?
6. Föräldragruppens syfte för dig? (Tips/råd/sälja/köpa)

Sharenting

7. Hur tänker du kring att föräldrar delar bilder på sina barn på sociala medier?
 - a. Varför tror du föräldrar delar bilder på sina barn? (Diskussioner i föräldragruppen)
8. Läger du ut bilder på dina barn?
 - a. Hur ofta anser du att du delar du delar på dina barn i sociala medier?
 - b. Vilken typ av bilder lägger du ut? Hur ser de ut? Arrangerade?
 - c. Varför delar du bilder på ditt barn på sociala medier?
 - d. Vad tror du att dina barn tycker om bilderna du lägger in - nu och i framtiden?

Barns integritet

9. Tror du föräldrar brukar fråga sina barn om samtycke innan de delar en bild på barnet?
10. Frågar du det?
11. Hur kan man prata samtycke med sitt barn gällande att dela bilder på sociala medier tycker du?
12. Spelar ålder någon roll för samtycke, var går gränsen?
13. Den 1 januari 2020 kommer barnkonventionen bli svensk lag, det kan då bli olagligt att dela bilder på sitt barn utan deras samtycke. Tror du föräldrar kommer ha det i åtanke innan de delar bilder på sina barn på sociala medier? (Vad tänker du om det?)